İYİ KİTAP

Aylık Okul Öncesi, Çocuk ve Gençlik Kitapları Gazetesi

Mayıs 2012
Sayı 39
Ücretsizdir
www.iyikitap.net

ISSN 1308-8866

Erken büyütmeyen kitaplar…

Sara Şahinkanat ile Ayşe İnan Alican'ın üçüncü kitapları Üç Kedi Bir Dilek raflardaki yerini aldı. Üç sevimli kediciğin dostluğunu anlatan kitapta yazarın şiirli diline çizerin hayranlık uyandıran resimleri can veriyor.

Yazar Sara Şahinkanat ve çizer Ayşe İnan Alican şu ana dek üç kitaba birlikte imza attılar: 2009 yılında Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği tarafından Yılın En İyi Resimli Öykü Kitabı seçilen *Kim Korkar Kırmızı Başlıklı Kız'dan*, resimleriyle 2010 IBBY (Uluslararası Kitap Kurulu) Onur Listesine seçilen *Beyoğlu Macerası* ve en son da *Üç Kedi Bir Dilek*. Bu kitaplar yazar ile çizerin, yani yazı ile resmin sık rastlanmayan o yaratıcı uyumuna çok güzel birer örnek. Birlikte daha pek çok kitaba imza atmalarını dileyerek değerli iki sanatçımızın kapısını çaldık ve nedir bu birlikteliğin esbab-ı mucizesi diye sorduk…

Üç kitabınızdan da kendine has bir ruh, nefis bir evren tahayyülü yayılıyor. Bir araya geldiğinizde ortaya çıkan kitaplar gerçekten göz alıcı ve insana bir masallar diyarını çağrıştırıyor. Sizce nedir bunu sırrı?

S.Ş.: Eğer böyle hissediyorsanız ne mutlu bize. Sanırım bunun sebebi kimyamızın birbirini tutması ve bu da bir çeşit sihir, değil mi? Biz aynı zamanda çok iyi dost olduk. Birimiz Ankara'da, birimiz İstanbul'dayız ama sürekli konuşuyoruz. Her fırsatta birbirimizin evinde kalıyoruz.

A.İ.A.: Sara'nın heyecan veren bir yaratıcılıkla, evrensel, sahici, çocuğu erken büyütmeyen, çocuğun dâhî doğduğunu düşünerek yazdığı metinlerle beni her zaman büyülemesi. Bu sayede oyuna daha çok doymak isteyen iki iyi dost olmamız. Sara'nın duygularını ve dilindeki renkleri, oyunları yansıtmaya çalışırken, çocukluğumda tattığım resim ve öykü duygusu ile çocuklardan aldığımız geri dönüşler ve gözlerindeki ifadelerin dolaysız halleri… Bunlar işte, çocuksu bir coşkuyla daha iyi şeyler üretmemizi söylüyor.

Kitapları tasarlarken birlikte mi çalışıyorsunuz? Öykü ve resimleme süreci eşzamanlı mı akıyor? Yoksa ayrı ayrı mı?

S.Ş.: Kitaba göre değişebilir ama bu üç kitapta da önce öyküler çıktı ortaya. Görselleri planlamakta en fazla paylaşımımız Beyoğlu kitabında olmuştur herhalde. Bu kitabı görselleştirmek zor bir süreçti ve çektiğim

İyi Kitap'ta bu ay...

"Çocuğa göre"lik konusunu tartıştığımız dosyanın sonuncusuna geldik. Bu sayımızda kitapların yaş gruplarına göre sınıflanmasının sakıncaları ve bu sorunun nasıl aşılabileceği üzerinde durduk. Çocukların "gerçeküstü" dünya algısını enfes bir dille anlatan iki okul öncesi kitabımız var: Gergedanlar Krep Yemez ve Köpekler Bale Yapmaz. Çocuk, yetişkin herkese tavsiye ediyorum; hayal dünyanızın pasını atmak için illa ki bir göz atın. Ruhunuz şenlenecek.

Evlat edinme ve ırkçılık gibi iki zor konuyu, aklın ve yüreğin en yalın haliyle ele almayı beceren Şanslı Aile gene her yaştan okurun ilgisini hak ediyor. Ölüm ve aşkla eşzamanlı tanışan bir ergenin iç dünyasını yakınımıza getiren Süt Gibi Beyaz Kan Gibi Kırmızı, büyülü deniz altı âleminden ses veren İngo ve Aytül Akal'ın farklı bir mecraya yelken açtığı Kırmızı Arabanın Hayaleti dikkatinizi bekleyen gençlik kitaplarımızdan.

Önümüzdeki ay güneşin iyice ısıttığı sayfalarda buluşmak üzere esen kalın…

fotoğraflarla ve araştırmalarımla Ayşe'ye elimden geldiğince yardımcı olmaya çalıştım. Ancak diğer ikisinde, yani yavru kurt ve kedili öykülerde Ayşe onları kendi zengin hayal dünyası ile yorumladı ve yazdığım öykülerin bu kadar güzel görselleşmesi müthiş bir duygu. Ayşe bana resimlediği görselleri gönderdiğinde bir çocuk gibi sevinip heyecanlanıyorum.

Bir resimli kitabın en önemli özelliklerinden biri iki yaratıcısının olması. Dolayısıyla iki yaratıcının hayal güçlerinin birbirini tamamlaması, uyumu çok önemli. Çizerin öyküye resimlerle can vermesi gerekiyor. Siz kendi açınızdan bu süreçten biraz bahsedebilir misiniz?

A.İ.A.: Öyküyü okuduğumda ilk duygularım ve zihnimde oluşan resimler her zaman etken, fakat hayalimdekileri yansıtamamanın endişesiyle, dahası karın ağrısıyla çiziyorum eskizleri. Her ne kadar çocuk kalmak isteyen bir ruhla çizmeye çalışsam da, 5 yaşındaki kızım Yağmur kadar çocuk gözlü bir bilincin uzağında olabileceğim endişesiyle, hatta acemice başladığım karalamalarımdan emin olana kadar çalışıyorum. Çocukluğumdaki gibi cisimlere, kâğıda, boyaya bulaşarak, el boyamasını tercih ederek çalışmanın bir kısmını bitiriyorum. Orjinaller hazır olduğunda yazar ve editör ile tekrar tüm detayları gözden geçiriyoruz. Sonuçta ne çıkarsa çıksın, yayınevinin ayrıntılara gösterdiği özen ve baskı kalitesi emeğin görünmesini sağlıyor. Biz bu konuda çok şanslıydık…

Beyoğlu Macerası aslında bir tür "kentimizi tanıyalım" projesinin ilk kitabı gibi… İstanbul'un önemli semtlerinden birini, Pera'yı tarihi ve kültürel değerleriyle, ama tam da çocuğa uygun bir dille anlatıyorsunuz? Hem hikâye hem de resimler buna hizmet ediyor. Bu proje nasıl doğdu? Neden ilk olarak Beyoğlu'nu tercih ettiniz ve seri başka semtlerle devam edecek mi?

S.Ş.: Bu proje Anadolu Kültür isimli kurumdaki dostlarımın arzusu ile başladı. Onlar projeye yönelik resimli semt kitaplarına ihtiyaç olduğunu vurgulamasalardı benim aklıma böyle bir kitap yazmak gelir miydi, bilmem. Ama iyi ki de düşünmüşler. Zaten işin proje kısmında aktif olan onlar. Yani devlet okulları ile işbirliği içinde ki-

taptakinin tekrarı olan geziler ve gezi sonrası sanat aktiviteleri gibi kâr amacı gütmeyen organizasyonlara imza atıyorlar. Beyoğlu kimliği itibariyle farklı bir semtti. İlklerin semtiydi; ilk pastanelerin, ilk operaların, ilk tiyatroların, ilk tramvayın semtiydi ve dolayısıyla projenin de ilk kitabı oldu. Tabii başka semt ve bölgeleri de düşünüyoruz. Onlar da sırada. Ancak hazırlanması biraz zaman alacak.

Beyoğlu Macerası'ndaki resimlerde tüm mekânlar nefis ayrıntılarla çizilmiş ama gene de her birine masalsı bir ruh üflenmiş? Ama asıl olarak gerçeklik kaygısı gütmüşsünüz sanırım. Kitaba bakarken merak ettim, çizim süreci nasıl oldu? Bir binanın karşısına oturup mu çizdiniz mesela?

A.İ.A.: Teşekkür ederim. Bir mimari yapıyı hatırlatacak en belirgin özelliklerini çizerken bir diğer ayrıntıya, tarihe haksızlık etmemekti derdim. Tabela ve ilanların altında kalan nice ayrıntıyı da düşündüm. İki kez fotoğraf çekimi yaptık, Sara ile bilgi avcısı olduk âdeta. Beyoğlu'na her geldiğimde gördüklerime duyduğum hayranlık çizerken katlandı, bir mekânı defalarca çizdim. Küçük bir çocuk olsam caddeyi nasıl görebileceğimi hayal ederek, sayısız fotoğrafın karşısına oturdum. Kitap yaptığımı bile unutturan bir tutkuyla çocukları içine çekebilecek sahne ve detayları çizmeye çalıştım.

Kim Korkar Kırmızı Başlıklı Kız'dan adlı kitabınızdan bahsedecek olursak, çok bildik bir masala, Kırmızı Başlıklı Kız'a çağdaş bir yorum getirmişsiniz. Masaldakinin tersine, bu sefer insanlardan uzak durması gerektiğini öğrenen bir kurt var bu öyküde. Üstelik bu kurt avcı karnını yarmasın diye de et yemekten vazgeçmiş… Oysa kurdun doğasında vardır et yemek… Bize kötülük etmek için yapmaz bunu, karnını doyurmak için yapar. İyilik-kötülük ikilemine bir varlığın doğasından vazgeçmesiyle çözüm getirmişsiniz. Kurt "iyi" olmuş ama sanki kurt olmaktan da çıkmış. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

S.Ş.: Öyküdeki kurt aslında gerçek bir kurt değil zaten. Kurt karakteri bir maske. Masallarda defalarca tekrarlanmış kötü imajına tepki veren bir kişilik. Önyargıya, ötekileştirilmeye karşı çıkıyor. Üstelik protestosunu şiddetle değil, zarif bir biçimde kalemi ile yapıyor. Ama sonunda bir ödün mü veriyor, evet olabilir. Ama et yemekten vazgeçerken aç kalmıyor. Üstelik en önemlisi de ormanda korkmadan dolaşma özgürlüğünü kazanıyor. Hayat da zaten tercihlerden ibaret değil mi? Her kazanımda bir takım ödünler olur, çünkü seçim yapmak diğer seçenekleri elemek demektir. Hem

İYİ KİTAP Aylık Yaygın Süreli Yayın / 30.000 adet basılmıştır. Ücretsizdir. ISSN: 1308 - 8866
İmtiyaz Sahibi: Tudem Eğitim Hizmetleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. adına İsa Aykanat / **Yayın Yönetmeni:** İlke Aykanat Çam
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Zarife Biliz / **Grafik Tasarım ve Uygulama:** Emek Eraslan
Baskı ve Cilt: Ertem Matbaa 0(312) 284 18 14 / **İrtibat Adresi:** Bahariye Cad. No: 47 Kat: 4 Daire: 6 Kadıköy - İstanbul / **Tel:** 0(216) 418 16 17- 12
www.iyikitap.net - **e-posta:** iyikitap@tudem.com

ormanda özgürce avcıdan korkmadan dolaşacaksın, hem de istediğin canlıyı hapur hupur yiyeceksin! Yok böyle bir özgürlük… Bence günümüzün en büyük yanlışlarından biri özgürlük kavramını yanlış yorumlamaktan geçiyor. Aslında bu tür öykülerin alt metinlerini herkes kendi bilinçaltı ile farklı yorumlayabilir. Ama üzerinde bu kadar düşünmeniz bence çok güzel. Böylece bakış açılarımız ve analiz yeteneğimiz zenginleşiyor.

Son çıkan kitabınız Üç Kedi Bir Dilek'te arkadaşlarını mutlu etmek için iyi niyetle de olsa onu kandırma yoluna başvuran üç kediciğin dostluğu anlatılıyor. Oyunları başarıya ulaşıp arkadaşları onlara inandıktan tam sonradır ki iki kafadar, arkadaşımızı kandırmakla hata mı yaptık acaba, diye düşünmeye başlıyor. Ama bu düşünme süreci de pek uzun sürmüyor, çünkü tesadüf imdatlarına yetişip oyunlarını gerçek kılıyor. Tam didaktizme meyledebilecek bir noktadayken öyküyü aniden başka yöne çevirmişsiniz. Öykünün kurgusu hakkında neler söylemek istersiniz?

S.Ş.: Doğru, yanlış. Dürüstlük, yalancılık. Bu kavramalar siyah ve beyaz gibi gözükse de aslında göreceli kavramlar. Yaşlandıkça –ya da bilgeleştikçe diyelim– daha esnek ve şüpheci bakmıyor muyuz her şeye? Örneğin beyaz yalanların olmadığı bir dünya düşünebiliyor musunuz; ne kadar acımasız ve incitici olur. Öyküdeki kediler yine bir seçim yapıyor ve arkadaşlarının hayatını tehlikeden kurtarmak uğruna küçük bir aldatmacaya girmeyi tercih ediyorlar. Ama vicdan muhasebesi yapmıyorlar mı? Tabii ki yapıyorlar, çünkü konu hayati önem taşımasa böyle bir aldatmacaya asla bulaşacak kişilikte değiller. Ama koskoca evren de onların iyi niyetli vicdan muhasebesine bir karşılık veriyor ve içlerinin rahatlaması için gerçek bir yıldız kaydırıyor.

Son bir soru da çizerimize o zaman… Üç kitap içinde en fazla keyif alarak resimlediğiniz hangisi oldu? Biraz daha ayrıcalıklı olan biri var mı?

A.İ.A.: *Kim Korkar Kırmızı Başlıklı Kız'dan* kitabımız farklı yorumuyla, her detayını yazar ve editör ile ince ve keyifli çalıştığım bir ilkti benim için. *Beyoğlu Macerası* tarih ve kültür ağırlığıyla ilgimi çekmesinin yanı sıra Sara ile ortak dilimizin daha oturduğu bir çalışma oldu. *Üç kedi Bir Dilek* ise özellikle çocukken tanımaya başladığımız, değerini hiç yitirmeyen sıcacık arkadaşlıkları, üstelik tutkunu olduğum kediler vasıtası ile resimleme fırsatı veren bir hikâye olduğu için ayrıcalıklıydı.

Zarife BİLİZ

Üç Kedi Bir Dilek
Sara Şahinkanat
Resimleyen: Ayşe İnan Alican
Yapı Kredi Yayınları, 32 sayfa

Siz de yazmak isteyenlerdenseniz, bu kitap tam size göre!

Beş arkadaştılar. Sınıflarına bir yazar geldi, her birinin içine şiirin, yazının tohumlarını ekti. Onları yazmak için cesaretlendirdi. Müthiş şiirler çıktı ortaya. Sözler ve şiirlerle yaptıkları bu yolculukta çocuklar, kendileriyle ilgili çok şey öğrendiler...

Newbery Ödüllü yazardan sözcüklerin gücü ve yazmak üzerine, duygu yüklü şiirlerle örülü, ilham veren bir kitap!

www.hayykitapcocuk.com

hayykitap çocuk
www.hayykitapcocuk.com
cocuk@hayykitap.com

İyilik yapan iyilik bulur...

Öznur ŞAHİN

Kırmızı Arabanın Hayaleti Aytül Akal'ın masallarla başladığı yazı serüvenine bugünün dünyasından göz kırpan bir roman. Yazar, çağdaş roman türü içine yerleştirdiği masalsı öğe ve mesajlarla okuru alacakaranlık kuşağının tekinsiz havasında dolaştırıyor.

Türkiye'nin bir ucundan diğerine olağanüstü serüvenlerle dolu bir yolculuk yapmaya hazır mısınız? Fakat sizi baştan uyarıyorum; çünkü bu yolculukta size hayaletler eşlik edecek! *Kırmızı Arabanın Hayaleti* Aytül Akal'ın masallarla başladığı yazı serüvenine bugünün dünyasından göz kırpan farklı bir roman.

Bu romanda gerçeklerle masalların iç içe geçtiği tedirgin edici bir oyun oynanıyor. Bu oyunda kadın, erkek, yaşlı, engelli, kuş, kedi, köpek ve tavşan kılığında hayaletler var. Ama aynı zamanda bu hayaletlerin varlığını her an ensesinde hisseden, gündelik hayattan sıradan karakterler de. Mucizevî ve gizemli olayların sahnesi ise İstanbul'dan Hatay'a, Nemrut'tan Bergama'ya, Nevşehir'den Bursa'ya uzanan yollar. Roman, "İş İlanı" ile başlayan giriş niteliğindeki birinci bölümden sonra, dört farklı karakterin kırmızı spor bir arabayla çıktıkları yolculukları konu ediniyor ve kitaba da adını veren "Kırmızı Arabanın Hayaleti" başlıklı altıncı bölümle son buluyor.

Dört karakterin dört ayrı bölümde anlatılan, kimi zaman da kesişen şehirlerarası yolculukları gerçeküstü bir iş ilanı ile başlıyor. Bu bu ilana başvuranlar, kendilerini ağaçların arasında kaybolmuş gizemli ve ürkütücü bir köşkte buluyorlar. İlanda karakterlerden ya modern bir Noel baba, ya bir iyilik perisi ya da iyilik meleği olması isteniyor. Karakterlere şehir şehir dolaşarak, her şehirde toprakların ağaçlanması için tohum ekmek, volkanik dağlardan volkanik taşlar toplamak ve buna karşılık armağanlar dağıtmak, ihtiyaç duyan canlılara bir bardak soğuk su veya ilaç vermek gibi görevler veriliyor. Tıpkı masallardaki gibi! Bu esrarengiz görevleri üç ayda tamamlayabilirlerse, kendilerine üstü açılan kırmızı spor bir araba vaat ediliyor .

MUTLU SON YOK!

Çağdaş bir anlatı türü olan romanda kullanılan bu masal öğeleri, *Kırmızı Arabanın Hayaleti*'nde olayların gelişimine gizem katarak gerilimi artırır ve kurguyu zenginleştirirken, kitaba öğretici bir nitelik de kazandırıyor. Fakat bu kitapta, masalların aksine, cezalandırılan kötü karakterlere karşılık ödüllendirilen iyi karakterler yok. Karakterlerin hikâyeleri masallarda olduğu gibi mutlu sonla bitmiyor. Çıktıkları yolculuklardan olgunlaşarak evlerine geri dönmüyorlar. Her karakter hırsına yenik düşüyor ve bunun sonucunda da cezalandırılıyor.

Romanda işlenen karakterler popüler kültürün tüketim alışkanlıklarına sıkışıp kalmış tiplemeler. Facebook gibi sosyal paylaşım sitelerinde geziniyor, Cem Yılmaz esprileri yapmaya öykünüyor, estetik ameliyatlarla güzelleşmek istiyorlar; özetle kısa yoldan "ün, para, güç, aşk" sahibi olmak için can atıyorlar. Görevlerini tamamladıklarında, kullandıkları kırmızı spor arabanın sahibi olacakları için, veterinere götürülmesi gereken yaralı bir kuşu, hastaneye yetiştirilmesi gereken hamile bir kadını veya alışveriş çantalarıyla pazardan dönen yaşlı bir köylü amcayı arabalarına almıyorlar; arabalarının kirleneceğinden korkuyorlar.

Fakat bu kadar kötülük gözünüzü korkutmasın! Karakterler yaşadıklarından ders çıkaramasa da onların çıkaramadığı dersi okurun çıkarması bekleniyor. Kitabın ilettiği mesaj: "İyilik yapan iyilik bulur." Masallardaki anlatı geleneğinin tersine, Akal bu mesajı karakterlerin yaptıkları kötülükler, kaçırdıkları iyilikler üzerinden veriyor. Masal unsurlarından yararlanarak okurunun önünde oyunlu bir dünya açıyor.

Bu oyunun hayaletlerinden bahsetmemek de olmaz haliyle. *"Sanki cızırtılı bir mikrofondan"* konuşan, *"başka bir dünyadan"* seslenen ve el sıkışıldığında insanda "*elini boşlukta sallıyormuş gibi bir his*" uyandıran tüyler ürpertici karakterler bunlar. Sezdirmeden karşımıza çıkıyor ve karakterleri gizli bir oyunun içine çekiyorlar.

Kırmızı Arabanın Hayaleti'nde oynanan oyunlara katılırken, kötülüğü temsil eden karakterlere karşılık, farkında olmadan kendi iyi karakterlerinizi yaratacaksınız. Böylece sizin kitapla birlikte, kitabın da sizinle birlikte çoğalacağı keyifli bir yolculuk başlayacak.

Kırmızı Arabanın Hayaleti
Aytül Akal
Resimleyen: Mustafa Delioğlu
Tudem Yayınları, 207 sayfa

İLKKİTAPLAR | ÇOCUKKİTAPLAR | GENÇKİTAPLAR
KÖPRÜKİTAPLAR

GÜNIŞIĞI KİTAPLIĞI

Ülkeler farklı, Aydede aynı! Dünyanın dört bir yanından Aydede'li öyküler!

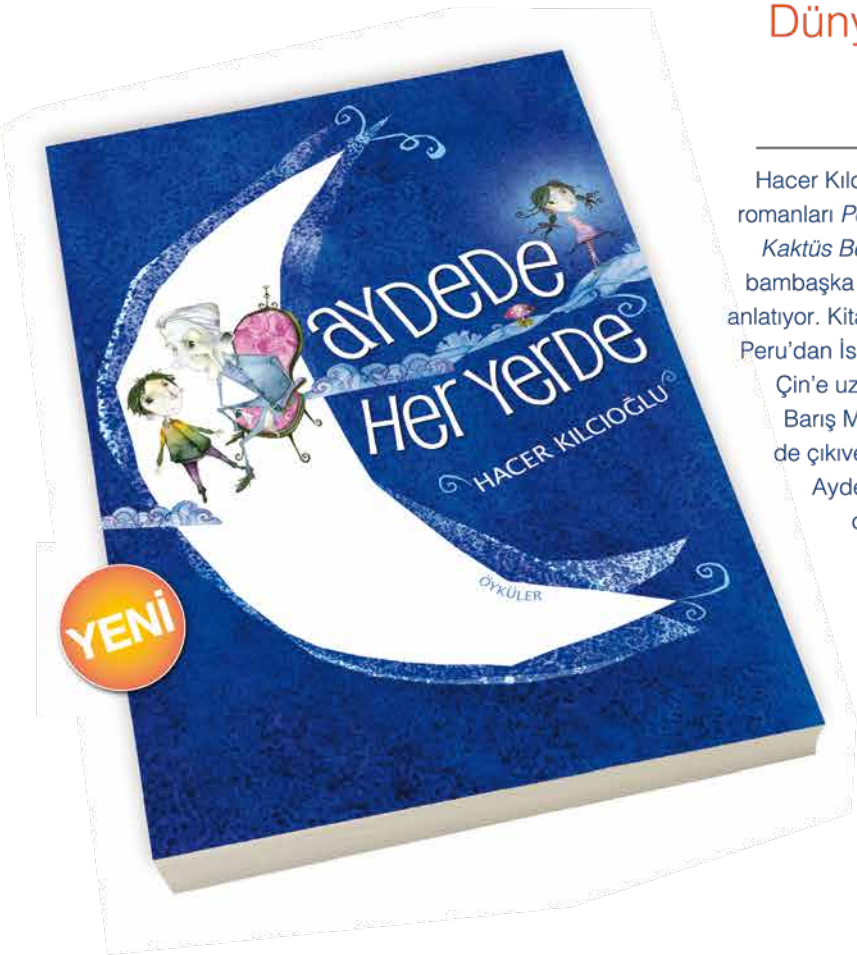

Hacer Kılcıoğlu, büyüme sorunlarını ele alan çocuk romanları *Perşembeleri Çok Severim* ve *Bugün Adım Kaktüs Benim*'in ardından, bu kez farklı ülkelerden bambaşka kültürlerde yaşayan çocukların öykülerini anlatıyor. Kitaptaki 16 öykünün ortak özelliği, Aydede. Peru'dan İspanya'ya, Bosna'dan Mısır'a, Türkiye'den Çin'e uzanan öykülerde okurun karşısına Atatürk, Barış Manço, Anne Frank gibi önemli karakterler de çıkıveriyor. Kitap, yolumuzu ışığıyla aydınlatan Aydede'nin eşliğinde, aynı Dünya'nın canlıları olduğumuzu hatırlatırken esprili üslubuyla güldürüyor, farklı yaşamlara dikkat çekip düşündürüyor.

AYDEDE HER YERDE
Hacer Kılcıoğlu
Editör **Müren Beykan**
Resimleyen **Reha Barış**

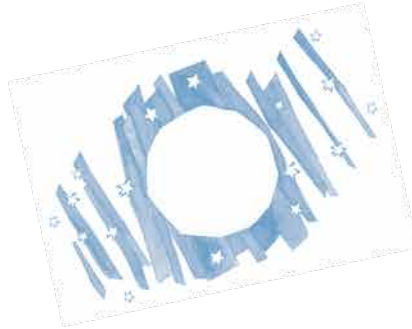

Yazarın diğer kitapları...

İZMİR'DE ÜÇ ÇOCUKTUK

PERŞEMBELERİ ÇOK SEVERİM

BUGÜN ADIM KAKTÜS BENİM

www.gunisigikitapligi.com

günışığı kitaplığı

info@gunisigikitapligi.com facebook.com/gunisigi.kitapligi twitter.com/_Gunisigi
Profilo Plaza, Cemal Sahir Sok. 26/28 B3 Mecidiyeköy 34387 İstanbul T 0212 212 99 73 F 0212 217 91 74

Ezel Dağlar ERGÜDEN

Bu günlük başka…

Sevgili Günlüğüm, 8 yaşındaki Cathy'nin annesinin hastaneye yatmasıyla değişen hayatını konu alıyor. Dedesinin yanına taşınıp yeni bir okula başlamak zorunda kalan küçük kızın, annesinin yokluğuyla ve hayatındaki değişiklerle başa çıkma çabasını tam da o yaşa uygun bir dille anlatıyor.

Merhaba arkadaşlar! Bu ayki kitabımızın adı *Sevgili Günlüğüm*. Öncelikle, adından dolayı yanlış yorumlar yapmayın. Çünkü ben ilk gördüğümde, *"Üff, bu kitap da yine o saçma ergen tribindeki kızları ve onların* âşık *olduğu erkekleri anlatıyordur (bu insanların hepsi de Yunan tanrılarının güzelliğine sahiptir),"* diye düşünmüştüm. Ama sonra kitabı karıştırınca hiç öyle olmadığını gördüm. Aslında, önceden söyleyeyim, bu kitap benim normalde yazdığım gruptan biraz daha küçüklere hitap ediyor. Hani 8 yaş ve civarı.

Sevgili Günlüğüm 8 yaşındaki bir kızın günlüğünde bulmayı beklemediğimiz pek çok konuyu içeriyor. Önemli konular anlayacağınız. Kitabın kahramanı Cathy, annesi depresyondan dolayı hastaneye yatan küçük bir kız. Annesi evde olmayınca dedesinin yanında kalmak zorunda. Eh, bayağı sıkıcı gözüküyor, değil mi? Aslında, pek de öyle olmuyor. (Fakat tabii herkesin dedesi Cathy'ninki gibi midir bilemem.) Cathy, annesinin hastaneye yatması ve dedesinin yanına taşınması yetmezmiş gibi, bir de okulunu değiştirmek zorunda kalıyor.

ANNEME NE OLDU?

Küçük kahramanımız değişen hayatıyla başa çıkabilmek için dedesinin de önerisiyle günlük tutmaya başlıyor. Bu arada size bir sır vereyim; kitabın içinde Cathy'nin çizdiği varsayılan çok sempatik resimler var. Tam da 8 yaşındaki bir kızın çizeceği şeylere benziyor. Hayatında olan şeyleri, oyuncaklarını, dedesinin koltuğunu ya da kuzeni Tomy'yi çiziyor. Tomy, Cathy'den iki yaş küçük, yaramaz bir kuzen. Annesi iş seyahatine çıkacağı için bir süreliğine Tomy de dedesinde kalıyor. Böylece Cathy'nin başa çıkması gereken zorluklara bir tane daha ekleniyor.

Kitap genel olarak Cathy'nin hayatındaki zorluklarla nasıl baş ettiğini, onları nasıl daha eğlenceli hale getirdiğini anlatıyor. Yeni okuluna uyum sağlama sürecine de yer veriyor. Başlangıçta o kadar zor görünen bir şeyin sonradan ne kadar güzel olabileceğini naif bir dille anlatıyor. Annesinin yokluğuna alışmaya çalışması, onu tam olarak anlayamamasına rağmen saatlerce bu konuya kafa yorması, insanı gülümsetirken bazen de hüzünlendiriyor.

"KYS" BİR ŞURUP MU?

Kitapta çok hoş espriler de var. Sadece Cathy'nin yaptığı sözlü şakalar değil, romanın kurgusunda yer alan çok hoş bir detay var mesela. Cathy'nin annesinin depresyonda olduğunu daha önce de söylemiştik. Küçük kızın annesi, bir gün öylesine kalakalıyor. Ne yemek yiyor, ne de konuşuyor, hatta yerinden bile kalkmıyor. Bu durumda ne yapacağını bilemeyen Cathy de, daha önce bahsettiğimiz kuzeni Tomy'nin annesini, yani Gemma Teyze'yi arıyor. Teyzesi gelince annesini hastaneye kaldırıyorlar. Doktor, Cathy'ye annesinin tek ihtiyacının birakzık KYS ve hastanede geçireceği bir kaç hafta olduğunu söylüyor. KYS'nin ne olduğunu ise kitabın en sonunda anlıyoruz (o zamana kadar, Cathy onun bir şurup olduğuna inanıyor, hatta resmini bile çiziyor). En sonunda, kuzeni Tomy'ye yara bandı almak için eczaneye giden Cathy (Tomy'nin ne kadar yaramaz olduğunu hatırlıyorsunuzdur), eczacıya KYS'nin ne olduğunu soruyor. Eczacı bunun dünyadaki en etkili ilaç olduğunu söyleyince, Cathy iyice kafaya koyup araştırmalarını sıkılaştırıyor. Peki, KYS ne mi? Ben söyleyemem, ayıp olur (hahahaa, kötüyüm ben kötüyüm). Ama siz kitabı okuyup öğrenebilirsiniz.

Duyamadım, bir şey mi dediniz? *"Peki ya annesi, ona ne oluyor?"* diyen birkaç sinek geçiyor buralardan. Hımmm, peki. Bu kitap gerçek bir hayatı anlatıyor arkadaşlar, yani sonunda her şey olabilir. Cathy adlı bu küçük kızın hayatını merak ediyorsanız, kitabı alıp şöyle bir bakın. Belki hoşunuza gider. Böylece annesine ne olduğunu ve KYS'yi de öğrenirsiniz. Haydi, hepinize az okullu bol okumalı günler (Amanınn, büyükler duymasın)!

Sevgili Günlüğüm
Marie Burlington
Resimleyen: Marie Burlington
Çeviren: Gizem Şakar
Timaş Yayınları, 107 sayfa

Kırmızı ile Mavi'nin aşk hikâyesi

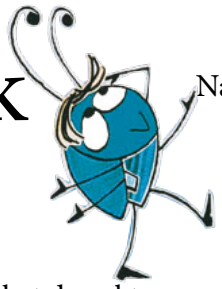

Nazan ÖZCAN

Simon Puttock Aşk Böceği'ni Sevgililer Günü için yazmış belli ki. Eh, şubat da çoktan geçti! Ama bakmayın, hikâye iki böcekten yola çıkarak sevginin, aşkın doğasına dair çok şey söylüyor. Küçük böceklere sevgi dersleri...

Eğer bir sevgiliniz varsa, sevgililer günü güzel bir şeydir, eğlencelidir, heyecanlıdır ve sürprizler doludur. Peki ama olmayanlar? Ah ah! Onlar için sokağa çıkmama günüdür, her yerde kalp görmekten ve her şeyin kırmızı olmasından gıcık olurlar, hem de ne biçim gıcık! O gıcık olmanın altında ise daha tatsız bir hal vardır: Hüzün ve yalnızlık! Üstelik bunun sonsuza kadar böyle süreceğine dair bir umutsuzluk hali! Yalan mı? Düşünün bir bakalım!

İşte kitabımız *Aşk Böceği* de böyle başlıyor. *"Sevgililer Günü sabahında bahçedeki bütün böcekler bir araya toplanmış, kendilerine gelen aşk mektuplarını birbirlerine gösteriyorlarmış. Herkesin bir, bazılarının iki, bazılarınınsa ikiden FAZLA mektubu varmış."* Bakın şunlara hele! Hem ikiden fazla, hem de bildiğiniz mektup yahu! Demek böcekler aleminde hâlâ sevgi mektuplarla ulaştırılıyor, ne güzel! Güzel ama herkese değil işte. *"Ama Uçuçböceği'nin hiç mektubu yokmuş. Yalnız ve mutsuz bir şekilde bir gül ağacının altında oturuyormuş."* Yazık ona! Değil mi ama, herkes mutlu ve kutlama havasındayken, minik ve güzel Uçuçböceği'ne bir tanecik bile mektup gelmemesi ne kadar da kötü! Ama durun durun, umutsuzluk dediğiniz şey saniyede değişir. Tıpkı bizim Uçuçböceği'ne olduğu gibi hayat sürprizlerle doludur. *"Kırmızı gülün yapraklarının arasında, üzerinde Kırmızı'ya yazan bir mektup duruyormuş."* Bakmış Uçuçböceği, kendisinin kanatları da kıpkırmızı. Hemen anlamış gizli bir hayranından geldiğini ve havalara uçarak açmış mektubunu. Neler neler yazıyormuş bir bilseniz. *"Sevgili Kırmızı, kanatların o kadar güzel ki! Keşke benim arkadaşım olsaydın. Hatta sevgilim... İmza: 'Mavi'."*

Bizim genç ve güzel hanım pek mutlu olmuş, kanatlarını pek açmasa da kanatlarının güzelliğini fark ettiği için Mavi'nin ne kadar da akıllı olduğunu düşünmüş. Sonra birden aklına gelivermiş! İyi de bu Mavi kim? Hemen düşünüp bulmuş. *"Tabii ya, diye bağırmış. Yusufçuk mavi, ayrıca da çok yakışıklı!"* Böyle olunca Kırmızı oturmuş hemen Mavi'nin mektubuna yanıt yazıvermiş. Mavi bu güzel karşılığı alınca, hemen başka bir mektup yazmış. *"Seni seviyorum,"* demiş Yusufçuk, *"Beni seviyor,"* diye düşünmüş Uçuçböceği.

EN DOĞRU BÖCEK MESELESİ

İki âşık böcek, birbirlerini hiç görmediklerini düşünmeden, hemen ailelerine durumu haber vermişler. Artık ikisinin de birer sevgilisi varmış ve çok mutluymuşlar. Başka bir mektup gelmiş: *"Sevgilim Mavi, Ben de seni seviyorum. Sonsuza kadar birlikte olalım. İmza: Kırmızı."* Böylece nişanlanmaya karar vermişler. Ailelerine nişanlandıklarını söylemişler hemen. Mavi dayanamayıp âşık olduğu böceğine başka bir teklifte daha bulunmuş. *"Bu gece ay çıktığında tam gülün altında evlenelim!"* Uçuçböceği, havalarda uçaraktan annesine gitmiş ve bir gelinlik dikmesini istemiş. Ve o gece herkes gülün etrafında mutlu çiftin düğünü için toplanmış...

Ama bu arada Mavi'nin babası şöyle bir soru sormuş: *"Oğlum, bu kızın senin için doğru böcek olduğuna emin misin? Henüz tanışmadık bile onunla."* Mavi çok eminmiş ve şöyle demiş: *"O benim için sadece doğru kız değil, en doğru kız."* Fakat sonunda ay çıkıp da Uçuçböceği Böcek'i, Böcek de Uçuçböceğini gördüğünde... Tahmin edin ne olmuş! Ay çok fena! *"Senin burada ne işin var?"* diye bağırmışlar birbirine. *"Ben buraya Yusufçuk'la evlenmeye geldim,"* demiş Uçuçböceği. *"Ben de Kelebek'le evlenmeye geldim,"* demiş Böcek! Ah ki ne ah, ne büyük hayal kırıklığı, ne büyük yanlış anlama! İki tatlı ve sevimli böcek de kendini "aptal gibi" hissediyormuş... Ama hayat tabii ki her zaman sürprizini içinde barındırır. Bu yanlış anlaşılmadan da sanmayın ki kötü bir şey çıkacak. İki böcek birbirini tanıyınca, neler olabilir sizce? Heyecanlar içindeyiz!

Simon Puttock, şimdiye kadar 30'a yakın çocuk kitabı yazmış. O yüzden çocuklara göre yazmayı biliyor. Küçük maceraları minicik ayrıntılarla kocaman yapıyor ama aynı zamanda naif, eğlenceli ve komik de olabiliyor. *Aşk Böceği* de aynen böyle. Baksanıza iki böcekten güzel bir aşk hikayesi çıkarıyor. Yetmiyor, yanlış anlamayla mutlu hikâyeyi çat diye yıkıyor, ama sonra pat diye tekrar mutlu anlara götürüyor.

Aşk Böceği
Simon Puttock
Resimleyen: Russell Ayto
Çeviren: Gülten Senem Kaleli
Mandolin Yayınları, 32 sayfa

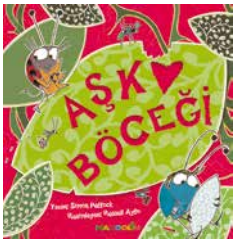

O bir Dalmaçyalı!

Simla SUNAY

Mavisel Yener'in okumaya yeni başlayan çocuklar için yarattığı beş kitaplık "Haylaz Pati'nin Serüvenleri" serisi Tudem Yayınları'ndan çıktı. Bu kitaplar bir köpekle bir kız çocuğunun samimi, eğlenceli maceralarını anlatıyor ve okumayı sevdiriyor.

Mavisel Yener pek çok farklı yaş grubundan okura eserler veren, üreten bir yazar. Yakın zamanda raflarda yerini alan "Haylaz Pati" serisi ise onun ilk okuma kitapları arasına dâhil olarak, miniklere okumayı sevdirme görevine soyunuyor.

Bir köpekle bir kız çocuğunun maceraları etrafında örülen serinin ilk kitabında, Dalmaçyalı Haylaz Pati ve Maviş adlı 7 yaşındaki kız kahramanımız ile tanışıyoruz. Tüm öyküler Maviş'in gündelik hayatının ekseninde dönüyor. Begonyalı, asma üzümlü, bahçeli güzel bir evde yaşıyorlar. Annesi ve babası öğretmen Maviş'in. Nedense bütün aksilikler de annesi evdeyken oluyor. Sözgelimi Pati'nin her şeyi yemek istemesi büyük karmaşaya neden oluyor. Pati bir köpek tabii, nesneleri nasıl ayırt edebilsin? Var olan her şeyi yiyecek sanıyor, özellikle de halının üstünde hareketsiz duranları. Tam da Maviş'in en yakın arkadaşı Öykü gelecek, Pati bütün evi guajla boyayacak eyvah! Maviş'in guaj boyalarını ne sandı tahmin edin, dünyanın en lezzetli pudingleri… Kim koyar bu pudingleri de kapalı tüplerin içine canım? Neyse ki açabildi ama olan salondaki koltuğa oldu. Şimdi bunu kim temizleyecek? Anneler her şeyden sorumludur! Yok, anneden itiraz geldi. Haklı tabii, bütün evi bu saate kadar derlemiş, toplamış, yorulmuş anne. Ah şu anneleri hizmetçi sanan ev ahalisi yok mu? Mavisel Yener bu işe dokundurmuş ve kitabın sonunda, Pati de dâhil herkesi temizliğe ortak etmiş.

İkinci kitapta Maviş'in Pati'yi ne kadar çok sevdiğini anlıyoruz. Ona sürpriz bir doğum günü partisi düzenliyor. Maviş, sürpriz doğum günü partilerinden çok hoşlanıyor olmalı. Menüde yok yok. Köpek baklavası, köpek krakeri, böğürtlenli kemik, elma çöpü, köpek sakızı, fındık, kremalı köpek gofreti… Doğrusu, fındık dışındakileri gerçekte bulmak biraz zor. Hele hele köpek baklavası? Eğer olsaydı, dünyada mutsuz köpek kalmazdı eminim.

HORLAYAN ÇOBAN KÖPEĞİ

Ne şanslı köpek şu Pati! Zaten Dalmaçyalı köpekler hep şanslı görünmüştür gözüme. Ama bizim Pati acaba bu şansın farkında mı? Maviş'in arkadaşı Melis Pati'ye eliyle doğum günü pastası bile yaptı, ama köpek bu, ne yapsın, pastadan anlamaz işte, çarptı, döktü mahvetti her şeyi. Maviş öyle düşünüyor, her şeyin mahvolduğunu; acaba öyle mi? Maviş ve arkadaşları eve giriyorlar. Pati, partiye davetli tek köpek olan Maydanoz'la dertleşiyor. Meğer Pati'nin derdi en yakın arkadaşı Çoban'ı çağırmamalarıymış. Çoban'ı kitabın başındaki kahramanlar listesinden tanıyoruz. Uykusunda horlayan bir çoban köpeği. Keşke doğum gününe o da gelseymiş. Şu insanlar da hayvanları hiç anlamıyor. Onlara isim takmaktan öte bildikleri yok canım.

Pati'nin maceraları bitmez. Pati flüt bile çalıyor. İleriki kitaplarda konser verecek mi acaba? Pati rüzgârın ağaçlar sallandığı için oluştuğunu sanıyor. Her esintide bu yüzden gördüğü ilk ağaca sıkı sıkı sarılıyor. İnsanlar gibi koleksiyon yapmak istiyor ama burnu sürekli yerde biri ne toplayabilir ki? Elbette kirli çoraplar… Fakat aile buna izin verir mi? Hiç sanmam. Üstelik serinin 5. kitabında, Maviş'in annesi Ayşe Hanım'ın çantasına Pati'nin tıktığı canım koleksiyon sınıfta yanlışlıkla saçılınca kıyamet kopuyor. Ayşe Hanım öğrencileri karşısında zor durumda kalıyor. Sonrasında iyi kıvırıyor doğrusu, nasıl mı? Bizim Pati'nin koleksiyonu öğrencilerin yazması için öykü konusu oluveriyor. Ama kimse kokmuş kirli çorap koleksiyonunun sınıfta saçılmadan önceki olay örgüsünü ne yazık ki bilmiyor…

Kitabın resimleri öykülere dinamizm katmış. Suluboya zeminler hoş bir etki bırakmış. Zeynep Özatalay resim yapar gibi değil, bir çocuk kitabını çizer gibi çalışmış. Sonuçta hareketli, canlı figürler ve parlak renkler çıkmış. Ufaklıklara iyi okumalar diliyoruz.

Haylaz Pati'nin Serüvenleri - 5
Öğretmen Sınıfa Ne Getirdi
Mavisel Yener
Resimleyen: Zeynep Özatalay
Tudem Yayınları, 32 Sayfa

BU KIZ FELAKET KOMİK!

Arkadaşlarını hep kollar, hata yapmaktan asla korkmaz; başına türlü türlü terslikler gelir ama bu kızın her zaman zekice bir çözümü mutlaka vardır.

Okumaya başlamak üzere olan ya da okumayı yeni yeni söken çocukların yeni arkadaşı Billie o.

BIRIRIK BİLLİE B 12 KİTAPLA RAFLARDA!

3,50 TL

1001 ÇİÇEK kitaplar

Soluk kesici bir kedi fare oyunu

Kutlukhan KUTLU

Ölüm Defteri, Japon çizgi romanı manga'nın dünyada giderek neden daha çok ilgi gördüğünü çok iyi anlatan bir seri. Suç, ceza, adalet ve güç kavramları üzerine düşündürmeyi beceren, öte yandan soluksuz okunan serinin sekiz kitabı raflarda.

"Manga" adını taşıyan Japon çizgi romanları bundan yirmi yıl önce dünyada çok dar bir kesimin haberdar olduğu bir mecraydı. Bu mecranın öykülerinden, daha çok animasyona uyarlanıp da belli bir ün kazananları biliniyordu dünyada: *Akira* ya da *Ghost in the Shell* gibi... Fakat tabii ki internetin yaygınlaşması Japonya dışındaki *manga* meraklılarının birbirlerine ulaşmasını kolaylaştırdı. Dolayısıyla son on yılda, tıpkı *anime* gibi *manga*'nın da Japonya dışında tanınırlığında ciddi bir artış oldu.

Bu süre zarfında biz de bu Japon çizgi romanları hakkında sahip olduğumuz peşin hükümleri biraz yıktık. *Manga*'ların hep birbirine benzer öyküler anlatmadığını, bu mecranın sadece sürükleyici değil, şaşırtıcı, hatta insanı bir konu üzerine farklı açılardan düşündürebilen, incelikli ve uzun soluklu serüvenlere de ev sahipliği ettiğini gördük.

Death Note - Ölüm Defteri işte tam da bir zamanlar çoğumuzun, "kocaman gözlü, çocuksu yüzlü karakterlerin vurdulu kırdılı fantastik maceraları" şeklinde sınıflandırıp geçtiği *manga*'nın neden dünyada giderek daha çok ilgi gördüğünü çok iyi ifade eden bir seri. Her şeyden önce, bir kere okumaya başladığınızda elinizden bırakmakta zorlandığınız, daha öykünün başında tutturduğu yüksek gerilimi sonuna dek devam ettiren, insana sayfa üstüne sayfa çevirten bir sürükleyiciliğe sahip.

Yalnız, sayfa çevirmekten söz etmişken... O sayfaları alıştığınız üzere soldan sağa değil, kitabın sonu olmasına alıştığınız "arka kapak"tan başlayarak sağdan sola çevirmeye, dahası kareleri de sağdan sola okumaya hazır olun! Çünkü *Ölüm Defteri*'nin yayıncısı Akılçelen Kitaplar, bu ünlü *manga*

serisini tıpkı Japonya'daki orijinalleri gibi sağdan sola akacak şekilde basmış. Hikâyenin kendisine gelince... İnsana sayfa üstüne sayfa çevirten, cilt üstüne cilt devirten sürükleyici öykü, alabildiğine sıradışı iki karakter arasındaki büyük bir zihin savaşına, bir tür kedi fare oyununa sahne oluyor. Bu karakterlerin ikisi de çok genç (lise/üniversite çağında) ve ikisi de dünyada eşine az rastlanır bir dehaya sahip.

KARA KAPLI DEFTER

Öykünün başında bu ikisinden birinin eline esrarengiz bir kara kaplı defter geçiyor. Üzerinde "Death Note", yani "Ölüm Defteri" yazan bu defter neredeyse tanrısal bir güce sahip: Sadece içine adını yazıp, gözünüzün önüne yüzünü getirmek suretiyle bir insanı öldürebilmenizi sağlıyor. Elbette dünya dışı bir defter bu; Şinigami denen Ölüm Tanrıları'na ait... Ancak Ryuk adlı Şinigami'nin kendi dünyasından "sıkılıp" insanların dünyasına konuk olmak istemesi sonucu söz konusu defter, bir gün Riato Yamagi'nin eline geçiyor. Ve o andan sonra Riato kendini, defteri kullanarak dünyayı "suçlulardan temizleme" projesine adıyor. Ne var ki onun da beklediği gibi kısa süre sonra kanun güçleri sıradışı bir şeyler döndüğünün farkına varıp işin peşine düşüyor ve Riato ile kanun güçlerine akıl veren genç dahi "L" arasında müthiş bir satranç oyunu başlıyor.

Ölüm Defteri sürükleyiciliğinin yanı sıra ele aldığı temalarla da ilgi çekici bir *manga*. Suçla, cezayla ve adaletle ilgili birtakım zorlu sorulardan yola çıkıyor... Ve çok geçmeden Riato'nun adalet içinmiş gibi görünen mücadelesinin bir tür güç savaşına dönüşmesiyle, tek kişinin "kendi adaletini" uygulama gücüne sahip olmasının sakıncalarına ve yozlaştırıcı etkilerine de değinmiş oluyor. Dolayısıyla suç ve cezanın ötesinde, "güç" temasıyla da yakından ilgilenen bir hikâye var karşımızda.

Tüm bu nitelikleriyle sadece "mangaseverler"in kaçırmak istemeyeceği bir öykü değil, bu mecrayı merak edenlerin de en azından göz atması gereken bir seri *Ölüm Defteri*.

Death Note, Ölüm Defteri - 8
Tsugumi Ooba
Resimleyen: Takeşi Obata
Çeviren: H. Can Erkin
Akılçelen Kitaplar, 216 sayfa

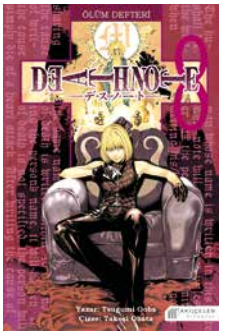

Yapı Kredi Yayınları'ndan

Tedi'nin renkli dünyasına hoş geldiniz!

Küçük Tedi, kardeşlerine bakabilmek için okuma-yazmayı öğrenemeden okulundan ayrılmak zorunda kalmış, bir çikolata fabrikasında çalışmaya başlamıştı. En büyük hayali çok sevdiği resimli kitapları okuyabilmekti. Peki ama okula gidemiyorsa bunu nasıl yapacaktı? Paylaştıkça çoğalan, renklenen bir dünyanın kapılarını aralıyor küçük Tedi'nin hikâyesi; daha güzel bir dünya için bize umut veriyor... Ayşın Delibaş Eroğlu'nun neşeli detaylarla dolu çizgileri, herkesin içini ısıtacak.

Resimleyen: Ayşın Delibaş Eroğlu
32 sayfa, 12 TL

YKY
Yapı Kredi Yayınları

YAPI KREDİ YAYINLARI KİTABEVLERİ • **İSTANBUL: Galatasaray** 212 252 47 00 / 502 • **Kadıköy** 216 337 72 04 • **İZMİR:** 232 441 82 90 • **ANKARA:** 312 435 85 94 • **GAZİANTEP:** 342 371 71 46 **E-POSTA** • ykykultur@ykykultur.com.tr
WEB SİTESİ • www.ykykultur.com.tr - http://twitter.com/YkyHaber **İNTERNET SATIŞ** • http://alisveris.yapikredi.com.tr
YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK TİC. VE SAN. A.Ş. 212 252 47 00

YapıKredi
Kültür Sanat Yayıncılık

Köpekler ve gergedanlar hakkında her şey…

Pelin ÖZER

Çocukluk bir bakıma insanın şairlik çağı. Bu nedenle aşılıp geçilmesi gereken bir yol olarak görmemeli çocukluğu, bilakis özenle korunması gereken bir büyü mekânı olarak tanımlamalı. Gergedanlar Krep Yemez ve Köpekler Bale Yapmaz adlı iki kitap işte bunu hatırlatıyor.

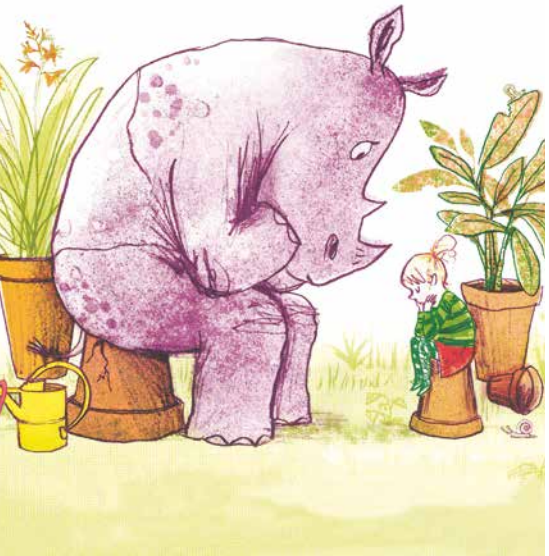

Çocukluğun kendisi başlı başına bir ütopya. Bunu kabul etmeyenler, her an, her fırsatta çocukluğun dünyasındaki kötülükten, zorluklardan, onların zalimliğinden dem vuranlar, muhtemelen kendi çocukluk çağlarında bu ütopyanın farkına varamamış, tadına bakamamış olanlar. Onlar büyüdüklerinde de daha renksiz bir hayatla yetinmek zorunda kalır. Mucizeler ormanına sırt çevirip karanlık odada hayatın renkli canlılığına küsmüş bir halk… Dünya yanlarından geçerken, yitirdiklerini çoktan unutmuş, tepkilerini kaybetmişlerdir. Hiçbir şey onları şaşırtamaz. Kendi çocuklarının tuhaflıkları bile. Oysa bir çocuğun sözcüklerine, hayretine kulak vermek ne büyük zenginliktir.

İnsanları tanımak için yaratıcılığının doruğundaki çocukların sözlerine kulak verenlerle, onları duymazdan gelenler arasındaki farklara bakılabilir. Bazı insanlar, olgunluğun iktidarı ruhlarına ve bedenlerine yerleştikçe daha da solgunlaşır, renklerinden soyunmuş bir bahçe gibi düşkünleşirler. Ama bazıları farklıdır. İmkânsızın olağan sayıldığı ışıklı çocukluk, kimileri için bir an evvel geride bırakılacak bir zaman dilimi değildir neyse ki. Onlar bir özlem mekânı olarak da hatırlamaz çocukluklarını, çünkü hiç kaybetmemişlerdir. Çocukluğun o yaratıcı, esinli, esrik günlerinde gülümseyerek yaşamayı sürdürdüklerinden, ferah bir cennet olarak belirir dünya önlerinde.

Çocukluk bir bakıma insanın şairlik çağı. Bir duyuş bereketinin kristalleşmesiyle ortaya çıkan bütün ışıklı güzelliklerin çakmağı. Bu nedenle aşılıp geçilmesi gereken bir yol olarak görmemeli çocukluğu, bilakis özenle korunması gereken bir büyü mekânı olarak tanımlayıp içine sonsuza dek yerleşmenin yollarını aramalı.

Anna Kemp'in iki kitabı, çocukluğun büyülü dünyasından rengârenk havadisler taşıyor. Doğruluğu tartışılmayan olguları tekrarlamadan önce mutlaka bir de çocuklara sormak gerektiğini, onların sözlerini yabana atmamanın hayatımızı değiştirebileceğini hatırlatıyor. Bu kitaplara rastlayanlar, sadece isimlerine bakarak taraflarını seçebilir: *Köpekler Bale Yapmaz* diyorsanız, çocukları için sıkıcı anne babaların, olgunlaşmışların tekdüze, yanılgılara açık dünyasında ikâmet ediyorsunuz demektir.

Kitabı okuduktan sonra bir köpeğin bale yapabileceğine ikna olacak kadar yeniliklere açıksanız, belki önce kendinizi sırt çevirdiğiniz çocukluk dünyasına yerleştirip bu masalı çocuğunuza defalarca okuyacak ve onun hayal gücüne sınır koymadan, bu zenginliği hiç yitirmeden büyümesine katkıda bulunacaksınız. Kitabın kapağını görür görmez içindeki cevheri fark edecek kadar kıvrak davranıyorsanız size hiç sözümüz yok; zaten başta sözünü ettiğimiz çocukluk diyarında yaşayanlardansınız demektir. Dans etmeyi ve ayışığını seven bir köpeğin pembe tütüsüyle sahnede harikalar yaratabileceğini size kanıtlaması için açlık grevi yapmasına, geceler boyu ağlamasına gerek kalmayacaktır.

Aynı şeyler ikinci Anna Kemp kitabı *Gergedanlar Krep Yemez* için de geçerli. Çocuğunuza bir kez kulak verseniz, evinize yerleşmiş mor bir gergedanın kahvaltı sofrasında bütün krepleri yiyebileceğine ikna olmanız işten bile değildir. Bunun için hayvanat bahçesindeki, *"Krep yemeyi çok seven büyük mor gergedan aranıyor!"* ilanını görmeniz gerekmeyecektir. Yazarın çocukların dünyasına hemzemin bir yerden seslenmesi ve halüsinasyon gördüğü düşünülen bir çocuğun düpedüz büyüklerin görmediği bir gerçeğe işaret ettiğini vurgulaması, onun her daim çocukların tarafında olduğunun kanıtı. Yaratıcı gücünü, parlaklığını buradan alıyor belli ki. Sara Ogilvie'nin çizimleriyle şenlenen kitaplarda metin ve desenlerin uyumu benzersiz. Okuyanda yazarın çizerek düşündüğü izlenimini uyandıracak kadar nadir bir buluşma. Aynı şey minik kahramanlar için de söz konusu. Bu masalları yazan ve resmeden kişi, kendi çocukluğunu aynadan geçen bir gölge gibi canlandırıvermiş sanki. Böylesine sahici, solmaz bir etki…

Gergedanlar Krep Yemez
Köpekler Bale Yapmaz
Anna Kemp
Resimleyen: Sara Ogilvie
Çeviren: Gülbin Baltacıoğlu
Pearson Yayınları, 30 sayfa

Bay Majör'le

Klasik Müzik Masalları

7 Kitap 7 CD

Oku eğlen dinle öğren...

Yeni

Klasik Müzik Masalları dizisi Strauss ile devam ediyor.

Bu diziyle çocuklar, klasik müzik dünyasına adım atıyor. Resimli masallarla Vivaldi, Bach, Mozart, Beethoven, Çaykovski, Chopin ve Strauss'u öğreniyor. Kitaba eşlik eden CD'deki müzikleri dinlerken de ünlü bestecilerin eserlerini keşfediyorlar.

Bay Majör'le sihirli müzik yolculuğuna var mısınız?

www.de.com.tr

Doğan Egmont
Okumak gelecektir.

Yoksulluğu edebiyatla görünür kılmak…

Burhanettin DÜZÇAY

Miyase Sertbarut Çöp Plaza'da, hem en alttaki yoksulların, ekmeğini çöpten çıkaranların dünyasını gösteriyor bize; hem de steril plazalarda, elit sitelerde her şeye sahip ama doğayı yitirmiş en üsttekilerin dünyasını. Yazar sadece yoksulluğu anlatmıyor, zenginliğin verdiği gücün ahlakını da sorguluyor.

Miyase Sertbarut'un son kitabı *Çöp Plaza*, daha adından farklı bir kitapla karşı karşıya olduğumuzu hissettiriyor. Hepimizi şaşırtan, alışılmamış bir bağdaştırmayla karşı karşıyayız. Tabii ki burada terfi eden "çöp". Yoksa dilimizde çok fazla evveliyatı olmayan "plaza" sözcüğünün (modern, Avrupai, seçkin, temiz, randevusuz girilmez, yakınından geçilmez, kapısında güvenlik, iş hanlarının sidik kokan koridorlarına karşılık tuvaletleri gül bahçesi kokan, dışardan içi görülmez yüksek binalar…) "çöp"le ne ilgisi olabilir ki?

Yazar bu iki sözcükten hareketle iki ayrı dünyayı büyüteç altına alıyor. Biri, sadece çöpleri karıştırırlarken farkına vardığımız insanların oluşturduğu, yoksulluğun en dibi diyebileceğimiz bir dünya; diğeri, seçkin yaşamın, zenginliğin, dünya nimetlerinin tümüne sahip olmanın gönenci içindeki bir dünya.

Ama ortaya çıkan tablo, bu ayrı dünyalar arasındaki karşıtlığı vurgulamaktan çok daha fazlasını sunuyor. Bu dünyaların varoluş (felsefi anlamda değil, sözcüğün gerçek anlamıyla) sorunlarını ortaya koyuyor. Coğrafi olarak komşu, ama yaşam biçimleri olarak kutuplar kadar uzak bu dünyalar varlıklarını sürdürebilmek için birbirlerine muhtaç.

Fırat ve ailesi, tüm Gülova Mahallesi (içinde yaşayanların verdiği adla "Çöp Plaza") sakinleri gibi yaşamlarını çöpleri karıştırarak sürdürmektedir. Aç kalmamaları için zenginler daha çok tüketmeli, daha çok şey kullanıp atmalıdır.

GÜCÜN AHLAKI

"Elit Site" sakinleri ise kurdukları kusursuz dünyada ölümsüzlüğe yaklaştıklarını sanmaktadırlar; kuşlara, böceklere bile kapattıkları dünyalarıyla doğaya adeta meydan okurlar. Ancak doğallıktan uzaklaşmanın faturası ağır olur. Çocukların bağışıklık sistemi çökmüştür: *"Çabucak yoruluyordu çocuklar. Gözleri eskisi gibi parlamıyordu. Dudakları soluk, saçları en iyi şampuanlara rağmen donuktu. Dokunduklarında, yanaklarını öptüklerinde sanki soğuk bir laboratuvar tüpünü öpmüş gibi oluyorlardı.* Çözüm; Gülova Mahallesi'ndeki sağlıklı çocukların kanları sinsice çalınarak Elit Sitesi çocuklarına aktarılacaktır. Bu andan itibaren sadece yoksulluk anlatılmakla kalmaz, zenginliğin, seçkinliğin verdiği gücün ahlakı da sorgulanır.

Küreselleşen, küreselleştikçe zenginleştiği söylenen, milyar dolarların havada uçuştuğu yeni dünya düzeninin ne menem bir şey olduğunu, bu zenginleşmeden yoksulların payına düşenin ne olduğunu sorgulamak Miyase Sertbarut için yeni bir şey değil. *Sisin Sakladıkları*'nda insan ömrünü uzatmak adına insanları kobay olarak kullanan bilim ahlakına; *Kapiland'ın Kobayları*'nda daha çok kâr hırsıyla gençleri GDO'lu yiyeceklerle daha fazla tüketmeye yönlendiren kapitalist ahlaka neşter vurmuştu.

"Büyüteç tutmak"tan söz etmişken, büyütecin romanda önemli bir yeri olduğunu da belirtelim. Büyüteç, küçük kahramanlarımız Çöp Plazalı Fırat ve Elit Siteli Berk aracılıyla olay örgüsü içinde kendine önemli bir yer buluyor. Fırat, çöpte bulunmuş büyüteçlerden koleksiyon yapar. Kanlarının izini sürmek için gizlice girdiği Elit Site'de tanıştığı Berk'in de en pahalısından büyüteçleri vardır. Ve iki küçük çocuk için büyüteç, oyunla karışık gerçeğin izini sürmenin tek silahıdır… Aynı zamanda büyüteç, Fırat'ın gelecek düşlerinin bir metaforudur. Fırat, bir bilim adamı olacak, mikropları inceleyecektir.

Çöp Plaza'nın su gibi akan bir kurgusu var. Miyase Sertbarut, sanatçı duyarlılığı ve sezgisiyle yoksulluğu her an soluduğumuz bir atmosfer haline getiriyor, fakat duygu sömürüsüne asla düşmüyor. Gelir dağılımındaki adaletsizliği, kapitalist etiği, sistemin sorunlarını sorguluyor, sorgulatıyor ama didaktik cümleler kurmuyor. Elinize aldığınızda, bir polisiye hikâyenin hızlı temposu içinde bitmesin diyerek, bitirmeden bırakamayacağınız bir kitap *Çöp Plaza*.

Çöp Plaza
Miyase Sertbarut
Tudem Yayınları, 152 sayfa

GENÇ YETİŞKİNLERE ÖZEL OKUMALIKLAR!

Sayfa Sayısı: 272 sayfa
Fiyatı: 11,50₺

Ya Ben İstanbul'u Alacağım Ya İstanbul Beni... ile tarihin derinliklerine dalmaya,

Kahramanım Olur Musun? ile içindeki yolu keşfetmeye,

KMG-8 ile mahalledeki esrarengiz olayları aydınlatmaya,

Bir Delinin Sınav Günlüğü ile gülmekten kırılmaya HAZIR OL!!

+15 roman

Sayfa Sayısı: 160 sayfa
Fiyatı: 8₺

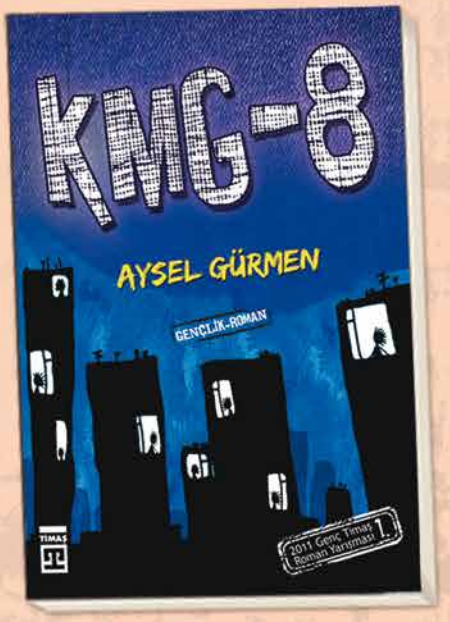

Sayfa Sayısı: 176 sayfa
Fiyatı: 9₺

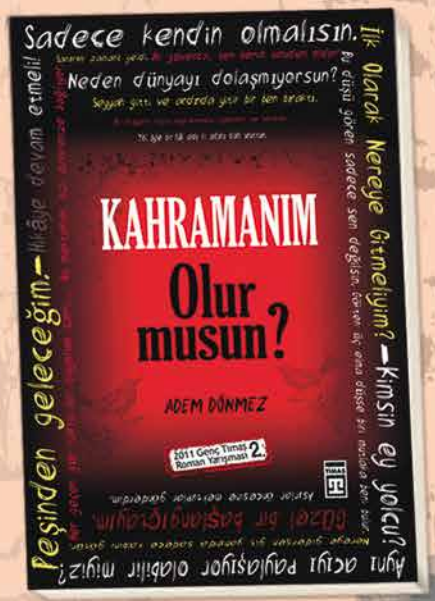

Sayfa Sayısı: 144 sayfa
Fiyatı: 8₺

TİMAŞ

Keşiflere açık bir yolculuktur okumak...

Ceyhan USANMAZ

Hans Christian Andersen ödüllü İtalyan yazar Gianni Rodari'nin kitapları, birbiri ardına Türkçede yayımlanmaya devam ediyor. Masal İçinde Masal ile Bir Telefonluk Masallar Can Çocuk Yayınları'dan, Yağmurcu Prens ise Marsık Yayınları'ndan çıktı.

Kitap okumanın aynı zamanda bir yolculuğa çıkmak olduğu, değişik şekillerde defalarca dile getirilmiştir. Doğrudur da; üstelik keşiflere açık bir yolculuktur kitap okumak. Arka kapaktaki tanıtımda hikâyenin özetini okumuş olabiliriz, az çok neyle karşılaşacağımızı tahmin edebiliriz, ama birbiri ardına eklenen cümlelerin bize başka hangi kapıları açacağını –kitabın tümünü okumadan– asla tam olarak bilemeyiz. Hatta yazarlar bile farkındadır bunun; belki belli bir "rota" çizmişlerdir ama okurlarının eline geçtiği anda kitaplarının artık kendi yolculuğuna başlamış olduğunu bilirler.

Bir dönem, hikâyenin ne şekilde ilerleyeceğine doğrudan okurların karar verebildiği kitaplar da yayımlanmıştı. Bu serüven kitaplarında hikâyenin kahramanı bir anda karşısında iki kapı bulur ve sol kapıdan mı, yoksa sağ kapıdan mı gireceğine bizler karar verirdik. Örneğin sol kapıdan girsin istiyorsak sayfa 113'e giderdik ya da sağ kapıdan girsin istiyorsak sayfa 255'ten devam ederdik okumaya.Ben de okuduğum her kitapta kahramanların daha farklı neler yaşabileceğini düşünürüm. Mesela o gece Külkedisi ayakkabısının tekini düşürmemiş olsaydı Prens onu nasıl bulabilirdi? Ya da ayakkabısının teki değil de elbisesinden bir parça düşseydi, bulabilir miydi gerçekten?

ÜÇ FARKLI SON

Gianni Rodari'nin geçtiğimiz aylarda yayımlanan *Masal İçinde Masal* kitabının da benzer bir yapıya sahip olduğu söylenebilir. Rodari, kitabındaki her bir masal için üç farklı son kaleme almış. "İlk son"larda genellikle bütün olumsuzluklar düzeliyor gibi görünüyor, ama "ikinci" ve "üçüncü son"larda bambaşka bir yola giriyor masallar. Üstelik tanıdık kahramanlarla da karşılaşıyoruz bu masallarda: *"Bir zamanlar bir Pinokyo vardı. Ama bu kitaplarda anlatılan değil, bir başka Pinokyo idi. Bu da öteki gibi tahtadandı ama aynı değildi. Onu Geppetto Usta yapmamıştı, o kendi kendine olmuştu. Bu da tıpkı o ünlü kukla gibi yalan söylüyordu ve her yalan söylediğinde burnu da gözle görülür şekilde uzuyordu, fakat bu tamamen farklı bir Pinokyo idi."*

Gerçekten de aslında çok farklı bir Pinokyo'dur Rodari'ninki: *"Öyle ki burnu uzadığında korkuya kapılmak, ağlamak, peri annesinden yardım istemek gibi benzer şeyleri yapmak yerine, o eline bir bıçak ya da bir testere alıyor ve uzayan burnundan epeyce bir parçayı kesip atıyordu. Tahtadandı, öyle değil mi? İşte bu yüzden acı hissedemezdi."* Sonrasında kestiği bu parçaları mobilya yapmakta kullanmaya başlayan Pinokyo, bir anda ticarete de atılıp çok zengin oluyor. Masalın "ilk son"unda yararlı işler de yaparak köy halkının kahramanı haline geliyor ama diğer sonlarda işler hiç de istediği gibi gitmiyor ve elinde ne var ne yoksa kaybediveriyor.

Rodari'nin *Masal İçinde Masal* kitabında bu yöntemi kullanması hem hikâyelerin birden fazla sonu olabileceğini hatırlatıyor, hem de kendi sonlarımızı düşünmek için bizi kışkırtıyor.

Son aylarda Rodari kitaplarıyla çok sık karşılaşıyoruz. *Masal İçinde Masal* kitabıyla eşzamanlı olarak, gene Can Çocuk Yayınları'ndan *Bir Telefonluk Masallar*'ı da yayımlandı. Rodari, adı üstünde, bir telefon konuşmasında anlatılabilecek kısalıkta öykülerini bir araya getirmiş bu kitapta. Satış temsilcisi olarak çalışan Bay Bianchi'nin, nerede olursa olsun her akşam kızına telefon açıp anlattığı masallar bunlar... Okul öncesi döneme hitap eden bir Rodari kitabı da Marsık Yayıncılık'tan çıktı. Bulutların üzerinde tek başına yaşayan *Yağmurcu Prens* anlatılıyor bu kitapta. Bütün gün bir buluttan ötekine zıplayarak yağmur yağdıran bir prens… Bu üç kitabı bir arada düşündüğümüzde ise Rodari'nin kitaplarını resimleyen isimler konusunda ne kadar şanslı bir yazar olduğunu görüyoruz. Hikâyeler kadar resimler de bir hayli albenili çünkü…

Masal İçinde Masal
Gianni Rodari
Resimleyen: Anna Laura Cantone
Çeviren: Yelda Gürlek
Can Çocuk Yayınları, 222 sayfa

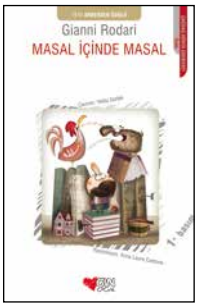

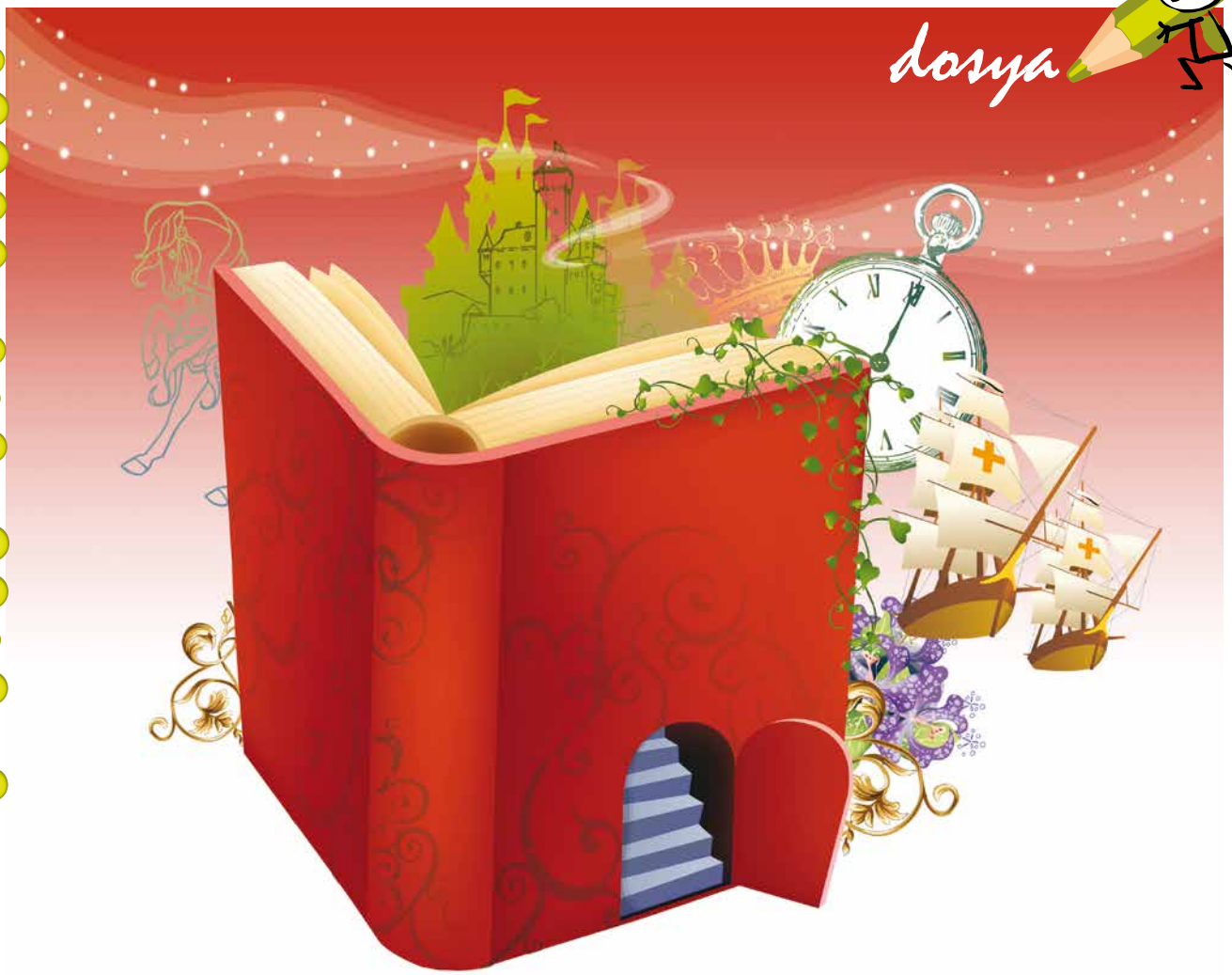

Edebiyatta çocuğa görelik… yaş grupları

İki sayıdır sürdürdüğümüz "çocuğa görelik" dosyasının ilkinde bir kitabın çocuğa uygunluğunu belirleyecek kriterleri; ikincisinde ise bu kriterleri kimin belirleyeceğini tartışmıştık. Dosyamızın bu sonuncu sayısında bakışlarımızı kitapların yaş gruplarına göre sınıflandırılması uygulamasına çevirdik. Tüm çocukların farklı gelişim özellikleri olduğu gerçeğinden yola çıkarak, kitapların üzerine yaş grubu yazmanın doğurabileceği sonuçlar üzerinde durduk.

Çocuk okuru ya da çocuğa kitap alacak/önerecek yetişkinleri yönlendirme amacı taşıyan böyle bir uygulama –eğer yapılacaksa– hangi ölçütlere göre yapılmalıydı? Peki, bunun dayatıcı ya da kısıtlayıcı olma ihtimali yok muydu? Genç okurları bireysel gelişim özellikleri üzerinden değerlendirmeden, sadece fiziksel yaşa dayanarak yapılan böyle yaş gruplamaları, tam da rakamsal yaşın çok önemli olduğu çağlarda onları gerçek ihtiyaçlarına uymayan kitaplara yönlendirebilir miydi?

Ne de olsa çocuk daha büyük görünmek için kendi seviyesinin üzerindeki bir kitabı tercih edebilirdi. Yahut yaşına uygun denilen kitabı algılamakta zorlansa da küçük görünmemek için alt yaş grupları için olduğu belirtilen kitaplara yönelmeyebilirdi.

Serbest kürsümüzün konuklarına bu konudaki fikirlerini sorduk.

"Çocuğa görelik" kavramını tartıştığımız dosyanın üçüncüsünde, "Kitapların üzerinde yaş grubu yazmalı mı?" diye sorduk.

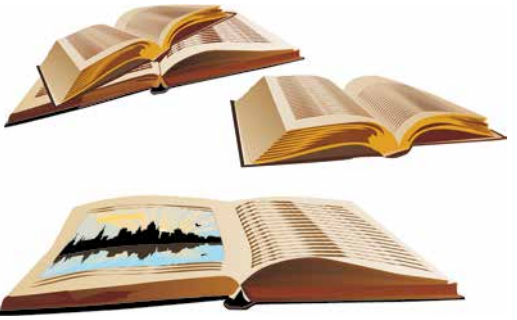

Gökçe Ateş Aytuğ
Hayykitap, Editör, Yazar

Önermek başka şey, önü arkası belli bir sınıflandırma yapmak başka. Örneğin ben kitaplarımın üzerinde "10 yaşa kadar okunabilir," olarak tercüme edebileceğimiz bir sınırlama yer almasını istemem. "11 yaşındaki bir çocuk neden okumasın?" sorusunun cevabını veremem çünkü.

Çocuk kitapları belli bir yaş grubu hedef alınıp ona göre biçimleniyor. Çeşitli ölçütlere göre belirleniyor bu yaş grubu: metnin kurgusu, dil kullanımı, konusu vb. Bazı yayınevleri de belirlenen yaşları kitabın kapağına taşıyor. Farklı uygulamalar var; kimi yayınevi 9+, 12+ gibi alt sınırlar belirtirken, kimileri 7-10, 9-12 gibi kapalı gruplar oluşturuyor. Açıkçası bu konu üzerinde zaman zaman düşünüyorum. Düşündüğüm her seferinde de, edebiyat kitaplarının kapağında yaş gruplarının belirtilmesinin gerekli olmadığına yeniden ikna oluyorum.

Yayınevleri kitapları bilinçli bir şekilde biçimlediği sürece, bakmayı, okumayı bilen bir çocuk kendine uygun kitabı seçebilir. Arka kapak yazısından, konusundan, görsellerinden, yazı büyüklüğünden, okuma zevkine göre olup olmadığına karar verir, yanılmışsa da kendi tepkisini gösterir zaten. Sıkılır, "bebek işi" bulur, yarıda bırakır vs.

Çocukları da kitapları da sınıflamak çok zor. Aynı yaştaki bütün çocukların duygusal gelişiminin ve okuma düzeyinin aynı olduğunu varsayabilir miyiz? Önermek başka şey, önü arkası belli bir sınıflandırma yapmak başka. Örneğin ben kitaplarımın üzerinde *"10 yaşa kadar okunabilir,"* olarak tercüme edebileceğimiz bir sınırlama yer almasını istemem. *"11 yaşındaki bir çocuk neden okumasın?"* sorusunun cevabını veremem çünkü. O yüzden biz kitapların üzerine yaş sınırlaması koymak yerine, öğrencilerine kitap seçecek öğretmene, çocuğuna kitap seçecek ebeveyne yönelik olarak yayın katalogumuzda ve internet sitemizde öneride bulunmayı tercih ediyoruz. Bu öneriyi de yaşlara göre değil, okuma düzeyini belirttiğini düşündüğümüz için sınıflara göre yapıyoruz.

Şiirsel Taş
Yazar, Çevirmen

Nasıl ki kendi okuyacağınız kitabı seçerken kafanızdaki soru "Bana uygun olan kitap hangisi?" sorusu değil de, "Hangi kitabı okumak istiyorum?" sorusuysa, çocuk için de aynı durum geçerli.

Kitapların yaş gruplarına göre ayrılmasını anlamlı bulmuyorum; dahası gerekli ve sağlıklı bir yaklaşım olmadığını düşünüyorum. Çok kabaca bir sınıflama yaparsak, okuma çağı öncesine yönelik resimli kitaplar ve okuma çağı kitapları olmak üzere iki büyük kategori var; ama bu, çocuğun kitapla olan ilişkisinde miladı okumaya başlama olarak kabul eden, sürecin doğasına aykırı düşmeyen bir sınıflama. Ancak bunun ötesinde, özellikle ikinci kategoriyi, yaş gruplarına göre daha küçük sınıflara ayırmak ne okur kitlesinden, yani çocuklardan gelen bir taleptir, ne de yazarlardan.

Büyük ölçüde ebeveynlerin ve okulların talebini karşılamak amacıyla sürdürülen ve aslında yayınevlerinin pazarlama stratejisinin bir parçası olan bu uygulamanın temel hedefi yetişkinin içini rahat ettirmektir. Çocukların kitap seçerken, *"Bakayım benim bulunduğum yaş kategorisinden bir kitap mıymış?"* diye sorduğunu hiç sanmıyorum. Çocuk, okumak istediği, keyif aldığı, okumaktan mutlu olduğu kitabı seçiyor (yeter ki seçme hakkı olsun!). Ancak yetişkin cephesinden baktığımızda durum farklı. O cephede, çocuğa "en uygun" (ne demekse?) kitabı bulma kaygısı var. Kitabın üzerinde artı bilmem kaç yaş ibaresi varsa, hele bir de bilmem hangi yetkili kurum tarafından okunup uygun bulunmuştur diye bir onay yer alıyorsa, çocuğa kitabı sunacak olan yetişkinin içi rahat ediyor. Oysa bu son derece yanlış ve kırılması gereken bir anlayış. Nasıl ki kendi okuyacağınız kitabı seçerken kafanızdaki soru *"Bana uygun olan kitap hangisi?"* sorusu değil de, *"Hangi kitabı okumak istiyorum?"* sorusuysa, çocuk için de aynı durum geçerli.

Bu uygulama sadece Türkiye'de değil, yurtdışında da yaygın, çünkü pazarlamayla bağlantılı reel bir amacı var, dolayısıyla yayınevlerinin bu yaklaşımdan vazgeçmesini ummak safdillik olur. Ama bir çocuğu, kitabın üzerindeki/yayınevi kataloğundaki/ebeveynin ya da öğretmenin kafasındaki yaş kıstası ne olursa olsun, okumak istediği kitabın peşine düşecek kadar gayretkeş bir okur olarak gördüğünüzde, bunların hiçbir anlamı kalmıyor zaten.

Dolayısıyla çözüm önerim, çocuk okurların serbestisini genişletmek. Okumak istiyorlarsa skalada kendi yaş gruplarının altında kalan kitapları da okusunlar; okuyabiliyorlarsa skalada yukarıda kalan kitapları da okumayı

denesinler. Yeter ki okudukları kitap hakkında fikir beyan edebilecek, soru sorabilecek, eleştiri getirebilecek kadar donanımlı okurlar olsunlar.

Mine Soysal
Günışığı Kitaplığı
Genel Yayın Yönetmeni

Hangi yaşta olursa olsun kitaplar insana zarar vermez. Edebiyat, okuma keyfi, standart reçetelerle, listelerle değil, her insanda farklı nedenler ve ritimlerle gerçeklik kazanır.

Edebiyatta söz sahibi olanlar yaratıcı yazar, yayıncı ve okurdur. Bu sacayağının kurulduğu zemini, kuramsal çalışmalarıyla akademi, eleştirisiyle kültür-sanat dünyası derinleştirir, genişletir ve güçlendirir. Yayıncı, kültür hizmetini seçimler yaparak sunarken, en çok akademik birikime ve eleştiriye gereksinim duyar. Ancak, çocuk ve gençlik edebiyatında olduğu gibi henüz çok yetersiz olan bu paydaşlar bazen geride kalabilir. İşte o zaman, yayınevi tek başına yürümek durumundadır. Edebiyatı kitaplaştırarak "üretirken" yeni ve farklı olanı da ortaya çıkarabilmek için riskler üstlenir.

Edebiyat okuru olmak, bireysel bir keşif yolculuğudur. Küçük yaşta yola çıkanlar çok yol alır ve bilinmez sulara yelken açmaya daha çok cesaret ederler. Yolculuk uzadıkça insan derinleşir, olgunlaşır. Çocuğun eline aldığı eğer nitelikli bir edebiyat kitabıysa, bir nedenle merak edip okumaya çalışması iyidir. Anladığı, sayfalarında yitip gittiği kitaplar ona göre demektir. Yoksa kafası karışıyor, anlamıyorsa zaten sıkılır, okumaktan vazgeçer.

İnsan, çocuklukta vazgeçtiği bazı kitaplarla, gelecekte yine buluşabilir ve onlarla muhteşem okuma deneyimleri yaşayabilir. Hangi yaşta olursa olsun kitaplar insana zarar vermez. Edebiyat, okuma keyfi, standart reçetelerle, listelerle değil, her insanda farklı nedenler ve ritimlerle gerçeklik kazanır.

Fatih Erdoğan
Mavibulut Yayınları
Genel Yayın Yönetmeni, Yazar

[D]aha kitabı eline alır almaz çocuğun, "Bu bana göre değilmiş," deyip bırakmasına yol açacak şekilde değil de, daha çok yetişkinin anlayabileceği bir ifadelendirmeyle, genel bir kategori olarak "okuma yaşı" belirtilmesi doğru olur.

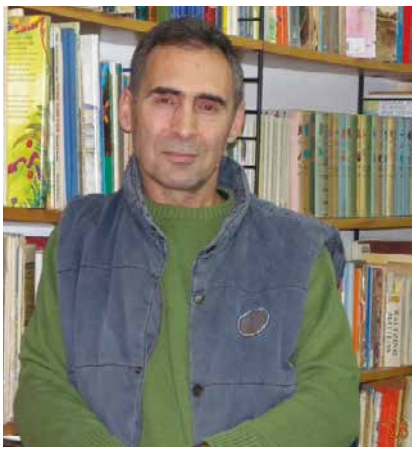

Bir zamanlar *"Birinci hamur kâğıda basılan kitaplar kalitelidir,"* algısı yaygındı, şimdi de kapağında yaş grubu belirtilmeyen kitaplara dair "*Ama olmuyor böyle, hani bunun yaş grubu?*" diye sormalar başladı. Bir tür kolaycılık. Sen hiç çocuğunla ilgilenme, kitapçıya girip birkaç kitabın içine şöyle bir göz atma zahmetine katlanma, akşamları ona kitap okumaya zaman ayırma, böylece hangi kitabın çocuğunun yaşına uygun olduğunu öğrenme, sonra git kitabın kapağından kitap seçmeye çalış... "6-10 yaş" yazıyor kitabın üstüne. Ne yapacaksın? Biri 6, öteki 10 yaşında iki çocuğun var... Aynı kitabı mı okuyacaklar?

Çocuğun kitapla ilişkisini ilgileri, yetenekleri, merakları, çevresi, çevresiyle ilişkileri, beklentileri, sıkıntıları, zihinsel gelişimi, algılama kapasitesi, aile çevresinin kitapla (televizyonla vb.) ilişkisi gibi birçok etken belirliyor. Hiçbir çocuk, hatta iki kardeş bile birbirinin aynısı değil.

Evet, anne babanın yönlendirilmesi gerekebilir. Bunun için de daha kitabı eline alır almaz çocuğun, "Bu bana göre değilmiş," deyip bırakmasına yol açacak şekilde değil de, daha çok yetişkinin anlayabileceği bir ifadelendirmeyle, genel bir kategori olarak "okuma yaşı" belirtilmesi doğru olur.

Son söz olarak... Çocuk kitabı bir sanat yapıtıdır. Sanat yapıtı ölçüye gelmez bir sürecin sonunda elde edilir ve ortaya çıktığında kimi nasıl ve ne kadar etkileyeceğini sanatçısı dâhil kimse önceden bilemez ve belirleyemez. Şunu soramayız yani: *"Guernica kime göredir?"*

Ebru Akkaş
Can Çocuk Yayınları, Editör

Bir bakışta okul öncesi kitap ile çocuk kitapları birbirinden ayırt edilebiliyorsa zaten yaş gruplarına göre bir ayrım var demektir.

Bir bakışta okul öncesi kitap ile çocuk kitapları birbirinden ayırt edilebiliyorsa zaten yaş gruplarına göre bir ayrım var demektir. Mesela okul öncesi kitaplarda bol resim, az yazı olması gibi, fiziksel ve içerik özellikleri ile ilgili kabul görmüş ölçütler mevcut. Sahayla ilgili yapılmış akademik çalışmalarda bu ölçütleri bulmak mümkün.

Kitabın üzerinde yaş grubu belirtilmesinin, çocuğun gelişim durumu ve ilgi alanlarına ek olarak çocuklarına kitap seçen yetişkinlerin işini kolaylaştırdığı doğru. Seçme hürriyeti aslında bir okuma birikimi gerektiriyor. Çocuklar bir an önce büyümek istedikleri için farklı kitaplara yönelmeleri gibi bir risk var elbet. Hatta bazı tercihler onları okumaktan bile soğutabilir. Bu noktada Daniel Pennac'ın hazırladığı on maddelik "çocuk okur hakları" listesi zihin açıcı olabilir

Bahar Siber
İletişim Yayınları, Editör

Bir eserin okur tarafından alımlanmasını etkileyen o kadar çok unsur var ki genelgeçer bir standart belirlemek mümkün değil. [...] Bu konuda en büyük görev, çocuğun yakın çevresine, dolayısıyla aileye düşüyor.

Kitapları yaş gruplarına göre ayırmak, hem iyi hem kötü, çift yönlü etkisi olan bir mesele. Yayınevlerinin ya da

bu konuda söz alan diğer tarafların kitaplar için yaş grubu belirlemesi bir yandan ebeveynler, öğretmenler için kolaylaştırıcı olup kılavuzluk yapabilirken, diğer yandan elbette kısıtlayıcı ve dayatıcı bir etkisi de olabiliyor. Bir eserin okur tarafından alımlanmasını etkileyen o kadar çok unsur var ki genelgeçer bir standart belirlemek mümkün değil.

Başta ülkenin genel eğitim seviyesine ve okuma alışkanlığına bağlı olarak çocuğun soyut düşünme becerisi çok önemli. Daha sonra elbette aynı ülke içinde görülen farklılıklar da söz konusu. Bu noktada çocuğun kitapla tanışma yaşı, aile içindeki okuma alışkanlıkları ve okul eğitiminin niteliği önemli belirleyiciler olarak karşımıza çıkıyor. Yaş grubu belirlemede göz önünde bulundurulması gereken tüm bu parametreler, zaten kendiliğinden, standart kriterler belirlemenin zorluğuna işaret ediyor. Ancak uygulamada kolaylaştırıcı yanı ağır basıyor olmalı ki kitaplar sıklıkla yayınevleri, kitapevleri, pedagoglar, gazete ve dergiler tarafından yaş gruplarına göre sınıflandırılıyor.

Yine de bu konuda en büyük görev, çocuğun yakın çevresine, dolayısıyla aileye düşüyor. Çocuğun bilişsel, entelektüel ve duygusal olgunluk seviyesini tartarak uygun kitap seçiminde bulunmak gerekiyor. Hatta belki bazen anne babaların kitapları çocuktan önceden okuması ve ancak içeriğin çocuğun yaşına uygun olduğunu düşünüyorlarsa kitabı çocuğa okuması/okutması gerekiyor. Zahmetli bir iş evet, ama belki de en sağlıklı çözüm bu.

Nilay Yılmaz
Yazar

Bir kitabın üzerine yaş yazmak her ne kadar rehberlik ediyor gibi görünse de bana sorarsanız "astarı yüzünden pahalı" bir uygulamadır. Özellikle büyümenin hem çocuk hem de yetişkin tarafından önemsenerek yüceltildiği, her şeyin referansı olarak gösterildiği çocukluk ve ergenlik döneminde...

"Çocuğa görelik" dosyasının diğer iki sayısında da belirttiğim gerekçelere dayanarak, aslında yaş sınırlamalarına da karşı olduğumu söyleyebilirim. Çünkü çocuğun algısını ve ilgisini yaşa indirgeyerek tanımlamak onu fizyolojik etmenlere sıkıştırıyor. Oysa çocukluk, fizyolojinin yanı sıra sosyolojik, kültürel, politik, hukuki vb. etmenlerle de tanımlanması gereken bir olgudur. Bir kitabın üzerine yaş yazmak her ne kadar rehberlik ediyor gibi görünse de bana sorarsanız "astarı yüzünden pahalı" bir uygulamadır. Özellikle büyümenin hem çocuk hem de yetişkin tarafından önemsenerek yüceltildiği, her şeyin referansı olarak gösterildiği çocukluk ve ergenlik döneminde kitap seçimlerini bu ölçüt çerçevesinde sınırlamak pek çok yoksunluğa sebep olacaktır. Örneğin, üzerinde "9 yaş için" yazan bir kitabı 11 yaşındaki çocuğa okutmanız oldukça zordur. Bırakın ülkenin doğusu ve batısı farkını, aynı şehrin farklı semtlerinde yaşayan çocukların okuma hızı, algısı, ilgisi ve yaşam tecrübesi arasında bile uçurumlar olduğunu biliyoruz.

Benzer bir yanlış algıya resimli kitap seçiminde de rastlıyoruz. Yetişkin kitapları arasında bile ayrı bir tür olarak görülürken, konu çocuk kitapları olduğunda resimli kitapların çoğunlukla okul öncesi döneme ya da 7-9 yaş grubuna hitap ettiği düşünülür. Üçüncü sınıftan itibaren içinde fazla sayıda resim olan kitaplardan uzaklaşan, onları "bebek işi" olarak tanımlamaya başlayan çocuklarla resimli kitapları buluşturmak zordur, öte yandan içinde yazının az, resmin çok olduğu bir kitaba biraz daha fazla para vermeye anne-babaları da ikna etmek pek kolay değildir. Standartlar işimizi kolaylaştırıyor gibi görünse de uzun vadede düşüncelerimizi kemikleştirip, bizi değişime ve dönüşüme dirençli kılabilir. Sapmaları önleyip bizi beklenilen yolda ilerletmesi ve keşfetme zevkimizi elimizden almış olması da cabası.

Kısacası yaş sınırlaması bence koruma güdüsünden kaynaklanan bir yetişkin uygulamasıdır. Yetişkinin kendi kendine iş çıkardığına, sonra bunu sorun olarak tanımlayıp bu sorunu çözmek için yeni işler yarattığına, akılları bulandırdığına inanıyorum. Daha önce de dediğim gibi, "çocuğa göre" vurgusuyla yapılan işlerin arkasında çoğunlukla yetişkinlerin işine gelen, onların işine yarayacak şeyler vardır. Ve kitapla çocuk arasına ne kadar az kişi girerse o kadar iyidir...

Ayşe Yüksel Durukan
Robert Kolej Kütüphanesi
Medya Merkezi Yöneticisi

Özgür bir bireyseniz dışarıdan yönlendirmelere fırsat vermez, değerlendirmelerinizi de evrensel ölçütler ve kendi beğenileriniz açısından yaparsınız.

Her ülkede bu tür sınıflandırmalar yapılır. Okura, ailelere, okul kütüphanecilerine, eğitimcilere kolaylık sağlayan bir uygulamadır. Yalnız bu ayrıştırma evrensel ölçütlere göre yapılmalıdır. Yaş grupları ya da öğrenim kademelerine göre yapılabilir. Bu konuda çok okuyan bireyler, eleştirmenler, araştırmacılar, okul kütüphanecileri ve öğretmenler söz sahibi olabilirler.

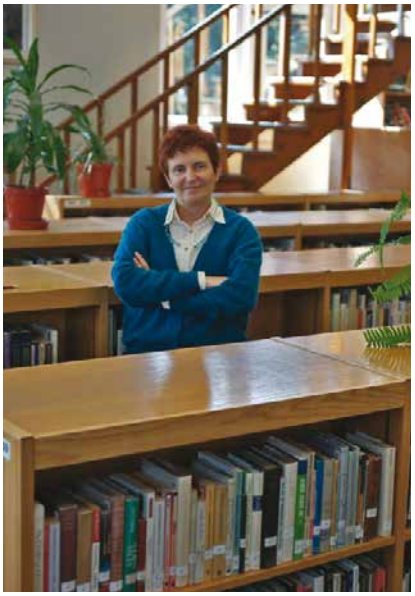

Özgür bir bireyseniz dışarıdan yönlendirmelere fırsat vermez, değerlendirmelerinizi de evrensel ölçütler ve kendi beğenileriniz açısından yaparsınız. Yanlış yönlendirmeler her zaman her konuda olmuş ve olacaktır da. Rastgele değil, deneyimli, sahada çalışan, birikimi olan uzman kişilerin tavsiyeleri göz önüne alınmalıdır. Çıkış noktamız, çocuğun istediği ve sevdiği kitaba yönelmesini sağlamaktır. Okuduğunu anlayan ve sorgulayabilen, yaratıcı bireyler yetiştirmek istiyoruz. Çocuklarımızı ve gençlerimizi kitap seçiminde, uygun fakat çok geniş derlemeler sunarak özgür bırakmalıyız. Onların ilgisini çeken konuları işleyen, düşündüren; değerleri vaaz vererek değil, araştırmacı ruhla açıklayan, içten ve gerçekçi yaklaşımları olan kitaplara yöneltmeliyiz. Okuyup okumadıklarını açık yüreklilikle dostane bir ilişki içinde takip etmeliyiz. Yaşına uygun olmayan, kavrayamayacağı ya da sevmediği konuları içeren bir kitap o çocuk ya da gencin bir daha kitaba olumlu yaklaşmasını engeller. Oysa biz eğitmenler olarak yaşam boyu okumalarını bekliyoruz.

Simla Sunay
Yazar

En büyük sorun çocukların resimli kitaplardan çok erken yaşta uzaklaştırılması.[…] Oysa çizgi de bir anlatım dilidir ve öykü ile birlikte el ele yürümelidir. 4. sınıftaki bir çocuk da içinde sözcüklerin olmadığı, sadece çizgilerle anlatılmış bir öyküyü okuyabilmelidir.

Ben okuma söyleşilerindeki deneyimlerimden çıkarıyorum hangi yaş daha iyi algılamış, hangisi öykünün içine girmiş. Yani kitap basılıp okunduktan sonra tam olarak kavranılan bir şey bu. Öngörmek zor. Yaş sınırlaması eserin kendisini kısıtlıyor. Yüzde 100 doğru bir yaş tayin edilemeyeceği için de rakamlarla konuşmak doğru gelmiyor bana. Ama mevcut sistemde var olan yaş aralığı ayrımını kullanmıyor muyuz, kullanıyoruz. Ben kitap yorumları yazarken yararlanıyorum. Anneler de alırken. Kitabı seçmeyi kolaylaştırıyor, günümüz tembel insanına çok uygun görünüyor, ama pek çok eseri de kaçırmış oluyoruz. Bir çeşit geçici körlük gibi.

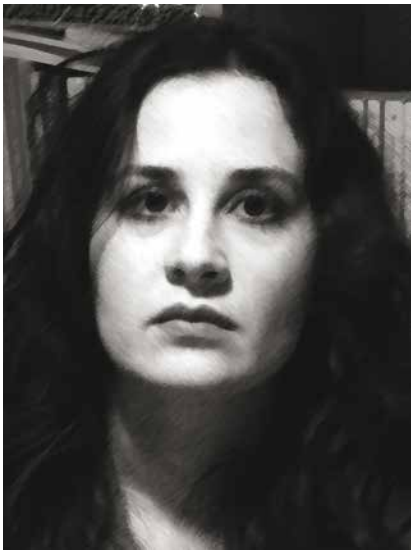

Yaşını aşan bir kitabı okumaya başlayan çocuk severse bitirecek, sevmezse yarım bırakacaktır. Bu ona zarar vermeyecektir. Bana ilkokulda Aziz Nesin ve Herodot okuturdu babam. Okul öncesi kitabı hiç okumadan büyüdüm. Keşke şansım olsaydı da masallar dışında çağdaş resimli öyküler de okuyabilseydim. Okumayı öğrendiğimizde zaten büyümüş sayıldık.

En büyük sorun, çocukların resimli kitaplardan çok erken yaşta uzaklaştırılması. Çizgi romanlardan soğutulması. Oysa çizgi de bir anlatım dilidir ve öykü ile birlikte el ele yürümelidir. 4. sınıftaki bir çocuk da içinde sözcüklerin olmadığı, sadece çizgilerle anlatılmış bir öyküyü okuyabilmelidir.

Burhanettin Düzçay
Tudem Yayınları, Editör

Bu uygulama, ilk okuma çağından itibaren seçimini kendi yapabilecek çocuklar için sınırlayıcı, kendi ilgi alanlarına göre yapacağı özgür seçimleri engelleyici bir işleve dönüşebilir.

Kitapların üzerinde yaş gruplarının belirtilmesi, "pratik bir yarar" gibi görünüyor. Özellikle kitap seçimini çocuğun kendisinin değil de anne babanın yaptığı, gelişimde her yaşın belirgin özellikler gösterdiği, alımlama-algılama yeteneklerinin yaş ve bedensel gelişimle doğrudan orantılı olduğu dönemlerde anne babalara kılavuzluk edebilir. Ancak bu uygulama, ilk okuma çağından itibaren seçimini kendi yapabilecek çocuklar için sınırlayıcı, kendi ilgi alanlarına göre yapacağı özgür seçimleri engelleyici bir işleve dönüşebilir.

Peki, böyle bir ayrımlama yapılmalı mı? Kitaplar üzerine yaş gruplarını belirten ibareler koymak, sanırım pazarlama stratejisiyle ilgili. Reklam ve pazarlamanın mantığı, ürünü tanımayı ya da benimsemeyi içermez, hedef kitlede bir şekilde talep yaratmayı, alması için onu ikna etmeyi amaçlar. Böyle bakınca kitabı içeriğiyle tanıması mümkün olmayan pazarlamacılar için yaş grupları, adından ve yazarından sonra kitap hakkında hâkim olabilecekleri bir bilgi alanı gibi görünüyor.

Yaş gruplarını belirtme uygulamasının yaratabileceği sakıncaların tümü sorunuzun içinde mevcut. Tümüne evet. Konuyla ilgili öneri demeyelim de temennimiz, çocuklar için kitap seçimi yapan anne babaların, öğretmenlerin daha özenli davranmaları, alacakları/önerecekleri kitaplara dair bilgilenme gereği duymaları.

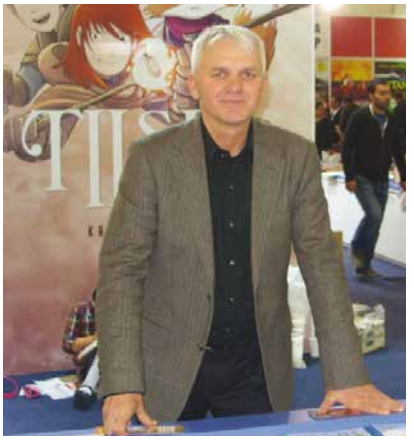

Annemin saçları olmadan…

Şiirsel TAŞ

Şiirsel Taş, Tülin Kozikoğlu'nun Bir Tanecik Oğlum adlı resimli çocuk kitabını, annelik rolü ve anne-çocuk ilişkisinde özerklik gibi temalar çerçevesinden eleştirel bir okumaya tabi tutuyor. "Mutlu olman için ne gerekirse yaparım," diyen bir annenin öyküsünü de mercek altına alıyor.

Üzerinde epeyce konuşup tartışma ihtiyacı duyduğum (bu ihtiyacı başkalarında da uyandırdığını fark ettiğim) bir kitapla ilgili yazmak istediklerimin özetinden ibaret olacak bu yazı. Tülin Kozikoğlu'nun yazıp, Deniz Üçbaşaran'ın resimlediği kitabın adı *Bir Tanecik Oğlum*. Öncelikle görsellerinden başlayayım, çünkü metni çok daha ayrıntılı inceleyeceğiz. Deniz Üçbaşaran, önceki çalışmalarıyla (*Yıldız Cini, Kırmızı Kuş, Pembe Kedi, Becerikli Martı ve Ben, Limon Ağacının Şarkısı*...) da dikkat çeken, kendini tekrarlama hatasına düşmeksizin resimlediği her kitapta birbirinden farklı, özgün çizimlerle karşımıza çıkan bir sanatçı. *Bir Tanecik Oğlum*'da da aynı çarpıcı etkiyi yaratmayı başarmış. Bir ana-oğul arasındaki can ciğer kuzu sarma ilişkiyi ve o ilişkinin simgesi olarak kullanılan upuzun saçları, her türlü gereksiz süsten arındırılmış bir durulukla, masal gibi resimlemiş, görsel açıdan dikkate değer bir çalışma çıkarmış.

Gelelim metne… Yazar Tülin Kozikoğlu, aslında çok çarpıcı ve yerinde bir saptamayla başlamış öyküye: Annelik halinin getirdiği saplantılar, takıntılar ve bunların uzantıları. Malum, bizdeki annelik halinin vazgeçilmez iki saplantısı vardır: aman çocuk aç kalmasın, aman çocuk uyusun. Kozikoğlu'nun öyküsündeki ana-oğul ilişkisinde de başlangıç noktası çocuğun doyurulması ve uyutulması, yani iki temel fizyolojik ihtiyacının anne tarafından eksiksiz olarak karşılanması. Buraya kadar bir sıkıntı yok; asıl dert, çocuğun ihtiyaçlarını kendi başına karşılayabilir hale geldiğinde de annesi olmaksızın bunların hiçbirini yapamaması. Zira bebekliğinde emzirilirken ve uyumak üzereyken ellerini annesinin saçlarına dolamaya alışan oğul, yıllar sonra bile bu alışkanlıklarından vazgeçemiyor.

MUTLU OLMAN İÇİN...

"Saçını süpürge etmek" deyiminin kadın, hele hele de anne olmuş bir kadın için yaşadığımız toplumda norm kabul edilen davranış modelinin ifadesi olduğunu düşünürsek, Kozikoğlu anne-çocuk arasındaki bağın simgesel ifadesi olarak saç motifini çok yerinde kullanmış. Kaldı ki, öyküdeki ilişkide annenin saçı, çocukla annesi arasında gelişen sağlıklı bir bağın ifadesi olmaktan çıkıyor, giderek pekişen patolojik bir bağımlılığın ifadesine dönüşüyor.

Sözgelimi kadın, okula başlayan oğlu yemek yiyebilsin diye her gün yemekhaneye taşınıyor (çünkü çocuk annesinin saçlarını okşamadan yemek yiyemiyor). Oğlunu utandırmamak için okul bahçesindeki ağacın arkasına gizlenerek, resim dersinde fırça olarak kullansın diye saçlarını oğluna uzatan anne, doğduğu gün oğluna verdiği sözü (*"Mutlu olman için ne gerekirse yaparım"*) tutmak için elinden geleni yapıyor. Öyle ki, annesinin saçlarını okşamadan boğazından lokma geçmeyen, gözüne uyku girmeyen çocuk delikanlılık çağına geldiğinde de, elleri ancak annesinin saçlarında gezinirken, kız arkadaşının yazdığı aşk mektuplarını okuyarak uykuya dalabiliyor.

Kopma zamanı geldi de geçiyor dediğimiz bir anda, delikanlı üniversiteye başlayınca modaya uyup saçlarını uzatıyor. Fakat yemek saatlerinde kendi saçlarını değil de annesinin saçlarını okşamak istediği için, kadın saçlarını *saklandığı kuytu köşelerden* uzatarak oğlunun uzun saçlarına eklemeye başlıyor. Yani çocuğun anneden kopması, bağımsızlaşıp kendine yetebilir hale gelmesi şöyle dursun, ilişki giderek tuhaf bir bütünleşmeye doğru evriliyor.

Derken delikanlı günün birinde *kısa saçlı* bir kıza âşık oluyor, fakat bu kez de sevdiği kızın kısa saçlı olmasından rahatsız nedense. *"Allahtan annesinin saçları bir süre önce ağarmış da, gelini o bembeyaz saçları duvak olarak kullanmaya ikna eden genç adam, düğünde aç kalmaktan kurtulmuş."* Yani annenin tam da zamanında yaşlanmış olması genç adam için bir şans, gelin bu simbiyotik ilişkiyi parçalayamayacağı konusunda ikna edilmiş ve kuzu hâlâ annesine muhtaç. Zifaf gecesine ait tanımlama –çocuk kitabı olduğundan mıdır nedir?– daha da çarpıcı: *"O gece yattığında hiçbir şey okuyacak hali yokmuş ama uykuya dalarken gelinin duvağını yanına almayı unutmamış."* Ama gelini yanına almayı unutmuş olabilir gibi bir ifade seziyorum.

Yeni evli çift, annenin evinin tam yanındaki eve yerleşir ve anne bu kez

saçlarını iki ev arasında elektrik telleri gibi asar. Bir kez daha dikkat! *"O günden sonra her sofradan büyük bir keyifle kalkan oğlu huzur içinde yatağına gidiyor, bir eli annesinin saçlarında, öteki eli karısının elinde uykuya dalıyormuş."* Derken genç adama baba olacağı müjdelenir. Karısı ikizlere hamiledir.

Doğan ikiz kız bebekler, anneleri onları emzirirken bir türlü uyuyamaz. Genç adam kendi annesinden medet umar ama ikizler babaannelerinin uzattığı saçları tutmak istemez. Bunun üzerine genç adam kızlarının saçlarını okşamaya başlar ve uykuya daldıklarını görür hayretle. O günden sonra her iki eli de kızlarının saçlarını okşamakla öyle meşguldür ki annesinin saçlarına dokunmaya fırsat bulamaz, uykusuzluk ya da yemek yiyememe dertlerinden de kurtulur.

Kozikoğlu'nun öyküsünün, toplumdaki anne-çocuk, kadın-erkek ilişkisinin derinlerinde yatan bağımlılık, himaye etme, kol kanat gereyim derken güdük bırakma zihniyetinden kaynaklanan sorunlar zincirine bir eleştiri getirdiğini söyleyebilir miyiz? Yazar, sorunu ucundan mükemmelen yakalamış, ama takıldığım nokta şu ki yakaladığı ucun gerisini getirirken kanımca bunu bir sorun olarak ortaya koymamış. Öykü öyle yumuşacık, olan ve olması gereken süreç zaten budur üslubuyla ilerliyor ki, kendimi ne kadar zorlarsam zorlayayım bu metinde eleştirel bir bakış yakalayamıyorum. Nitekim yazar, birey olarak kendini hiçe sayan annenin, bütünüyle çocuğuna endekslediği yaşamını, öykünün sonunda handiyse bir kutsallık ifadesiyle taçlandırıyor. Oğlunun evinde saçlarına *gerek kalmadığını* anlayan kadın, saçlarını (yani ilişkiler yumağını) sessizce evden dışarı çekip, evin üzerine beyaz bir bulut gibi seriyor ve oğluyla ailesini her türlü kazadan, beladan, kötülükten koruyor. Yani anne için ne özverinin sonu geliyor ne kol kanat germenin, sadece ifade tarzı değişiyor ve kadın, somut anne boyutundan çıkıp soyut melek mertebesine yüceltiliyor.

ANNELİK SEVGİSİ

Öyküdeki anne, mutlu olması için didindiği çocuğunun kendi ayakları üzerinde duramayan bir bireye dönüşmesine seyirci kalırken, bu ortak yaşamı gerçek bir paradoksa dönüştürüyor. Erkeğin sonunda "mutlu bir yuva kurup" kendi çocukları doğduğunda üstlendiği sorumluluklardan ötürü annesinden kopma sürecini mucizevî şekilde bir anda ve başarıyla tamamlaması ise gerçek hayatla bu denli bağdaşan bir sorun ile gelişen öykü açısından, gerçek hayatla kesinlikle bağdaşmayan bir son. Yıllar boyu kendine yetmeyi bile beceremeyen erkek bir anda bakıma muhtaç birey olmaktan çıkıp, ikizlerinin saçlarını okşayan, ailesinin sorumluluğunu sırtlanmış, ilgi dolu bir babaya dönüşüveriyor. Bu özelliklerini annesinden bir nevi kalıtsal miras gibi devralıyor. Ve ne gariptir ki bu süreçte ikizlerin annesinin esamisi okunmuyor (resimlerde de görmesek, "ikinci kadın" varla yok arası konumda). Erkekteki bu gerçek dışı dönüşümden ötürü de ikizlerin annesinin öyküde farklı bir annelik modelinin temsilcisi olarak kullanılması –yazarın böyle bir kaygısı varsa şayet– bütün inandırıcılığını yitiriyor.

Bir Tanecik Oğlum, bir çocuk kitabıdır belki ama aynı zamanda bu toplumda anneliği yaşamış/yaşayan/yaşayacak olan pek çok kadının da kitabıdır. Torun torbaya karışmış sayısız kadının geçmişini (ama sonunu değil) anlatan bir kitaptır. Zira etrafınıza baktığınızda görebileceğiniz gibi, böyle simbiyotik bir ilişkinin nihayetinde, *"Mutlu olman için ne gerekirse yaparım"* deyip saçları o evden çekmek öyle masallardaki kadar kolay olmuyor.

Elisabeth Badinter, *Annelik Sevgisi* adlı kitabının önsözünde şöyle der: *"Annelik sevgisi sadece insani bir duygudur. Ve her duygu gibi belirsiz, geçici ve kusurludur."* Kozikoğlu'nun öyküsü de aslında annelik duygusunun kusurluluğuna bir vurgu olarak okunabilir. Duygunun kusurluluğundan dem vururken, bunu kusursuzluk maskesinin ardına gizlemesi ise bence kitabın temel kusurudur.

Bir Tanecik Oğlum
Tülin Kozikoğlu
Resimleyen: Deniz Üçbaşaran
Mavibulut Yayınları, 32 sayfa

Melekler siyah olabilir mi?

Nilay KAYA

Alman yazar Kirsten Boie Şanslı Aile'de, cinsiyetin, kan bağının ya da ten renginin önemi gibi sorunları bir çocuğun gözünden yalın bir tarzda ele alıyor. Yazar kurgusuyla çocukların bu sorunlar üzerine düşünmesini sağlayarak cevapları kendilerinin bulmasını sağlıyor.

Bu yazıya hüzünlü bir hikâyeyle başlamak istiyorum. Artık yetişkin olan bir arkadaşım çok mutlu bir çocukluk geçirmişti. Onu çok seven ve birçok ebeveynin aksine, ona sadece ebeveynlik "taslamayıp", onunla arkadaş da olabilen bir anne babası, çok sevdiği bir kızkardeşi, iki katlı evlerin bahçesinde oyun oynadığı bir sürü arkadaşı vardı. Derken, ilkokulun son sınıfına geldiğinde çocukluğunun mutlu günlerini allak bullak eden bir şey oldu. Bir gün ilkokul arkadaşlarından birisi, arkadaşımın anne babasının onun gerçek ebeveynleri olmadığını yumurtladı. Kendisinden başka herkesin bildiği ama o ana kadar ondan saklanan bu gerçek anlamlandırılamaz, dile getirilemez biçimde sarsıcıydı.

Karşımızda çocuklara nasıl anlatılacağı yeterince çetrefilli bir mesele duruyor: evlat edinme. Alman yazar Kirsten Boie'nin Şanslı Aile adlı kitabının küçük kahramanı Paule de evlat edinilmiş bir çocuk. Ne var ki bu çetrefilli meselenin öznesi olan Paule'nin hikâyesi hüzünlü olmaktan çok uzak. Üstelik Paule'nin vaziyeti evlatlık olmasının dışında ırkçılık gibi meseleleri de barındırıyor, çünkü Paule beyaz bir Alman aile tarafından evlat edinilen Afrika kökenli bir çocuk. Yazar Boie'nin bu her iki sorunsalı gerek edebi bir ustalık gerekse pedagojik bir sorumlulukla ele aldığını en baştan belirterek kitaba daha yakından bakalım.

Paule şanslı bir çocuk, çünkü küçüklüğünden beri onu karnında taşıyan başka bir annesinin olduğunu en başından beri biliyor. Kendi ifadesiyle "karnında büyüdüğü kadının sevdiği adam"ın Somalili bir öğrenci olduğu da babası tarafından ona anlatılmış. Hatta babası ona bir küre üzerinde nereden geldiğini göstererek ten renginin nedenini de açıklamış. Şanslı Aile'nin ilk kez 1985 yılında Almanya'da yayımlandığını düşünürsek, Paule'nin ten renginin "farklılığı" oldukça göze batan bir durum, zira o yıllarda duvarları "Yabancılar Defolun!" yazıları süslüyor, Neo-Nazizm ruhu gündelik hayatta hararetle hissediliyordu. Nitekim Paule, okulda, parkta, alışveriş kuyruğunda bu gerilimi hissediyor ama bu gerilimle baş etmek için yazarın sunduğu yöntemler son derece anlamlı ve keyifli.

SICAK, SEVGİ DOLU, ESPRİLİ

Örneğin, annesine göre Paule şanslı bir çocuk, çünkü yaz tatillerinde güneşlenmeye gittiklerinde annesi bronzlaşmak için saatler harcar, bu uğurda haşlanmış istakoza dönüp günlerce derisi soyulurken, Paule'nin böyle bir derdi hiç yok. Arkadaşı Andreas'a göre de şanslı, çünkü hem doğumgünü hem de "geliş günü" var. (şu anki ailesine katıldığa güne "geliş günü" diyorlar ve bu günü de aynen doğum günü gibi kutluyorlar) ve her ikisinde de hediye alıyor. Sahip oldukları sebebiyle tek şanslı olan Paule de değil üstelik; yurttan karşılarına futbol oynamayı seven bir çocuk çıktığı için Paule'nin babası da çok şanslı. Babasının Paule'nin evlatlık olmasıyla ilgili bu tavrı onların pek çok konuya bakışını çok güzel yansıtıyor; sıcak, sevgi dolu, esprili, özgüven sağlayıcı bir ton bu. Kitabın üçüncü tekil anlatıcısının yakaladığı samimi ve çocuğa yakın dil de Paule'nin yaşantısını ne yadırgatıcı ne hüzünlü, aksine tanıklık etmesi oldukça keyifli bir anlatı haline getiriyor.

ÜVEY ANNE Mİ?

Paule ufak yaramazlıklar yapıp annesine yalan söylemek zorunda kaldığı zaman, masallardaki, yavrusunu ormana bırakan üvey anne klişesini hatırlayıp korku duyuyor, hatta evden kaçmaya kalkıyor. Ne var ki bütün bu deneyimlerin sonucunda karşılaştığı şeyin her türlü önyargının boşunalığı olduğunu görüyoruz. Öz ya da üvey hiçbir anne çocuğuna ne kadar kızsa da onu ormana terk etmez.

Kirsten Boie, Paule'nin farklılığını hüzünlü bir hikâye olmaktan çıkarıp "normalleştirirken", Paule'nin etrafındaki her türlü farklılığı incelikle törpülüyor. Boie'nin kalemiyle aile, ırk, cinsiyet gibi unsurlar görmezden gelinmiyor, ama bütün bu "ayırt edici" özelliklere özel bir değer de atfedilmiyor; sevgi ve gerekli dozda akılcı bir yaklaşım zaten en şanslı aileyi işaret ediyor.

Kirsten Boie
Şanslı Aile
Resimleyen: Silke Briks
Çeviren: Suzan Geridönmez
Günışığı Kitaplığı, 152 sayfa

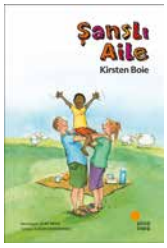

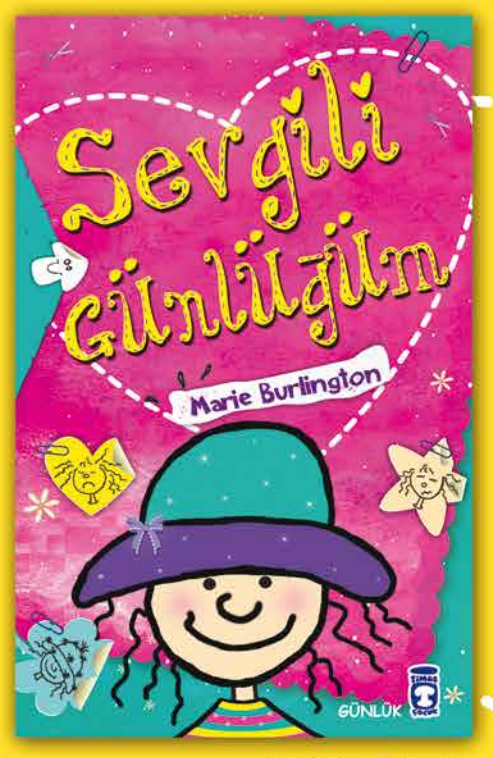

Sayfa Sayısı: 112 sayfa
Fiyat: 7,50 TL

EN İYİ SIRDAŞINIZ!

Annesi hastaneye kaldırıldığında Cathy için her şey değişiverdi. Artık dedesinin evinde kalacak, hiç tanımadığı insanlarla yeni bir okula gidecekti.
Güzel vakit geçirmeye, arkadaşlarla eğlenmeye elveda demek zorundaydı... Sizce, işler Cathy'nin düşündüğü gibi olacak mı? Küçük bir kızın gözünden aile kavramını ve koşulsuz sevgiyi anlatan eğlenceli, dokunaklı, kıpır kıpır bir hikâye...

8 yaş ve üzeri

Marie Burlington

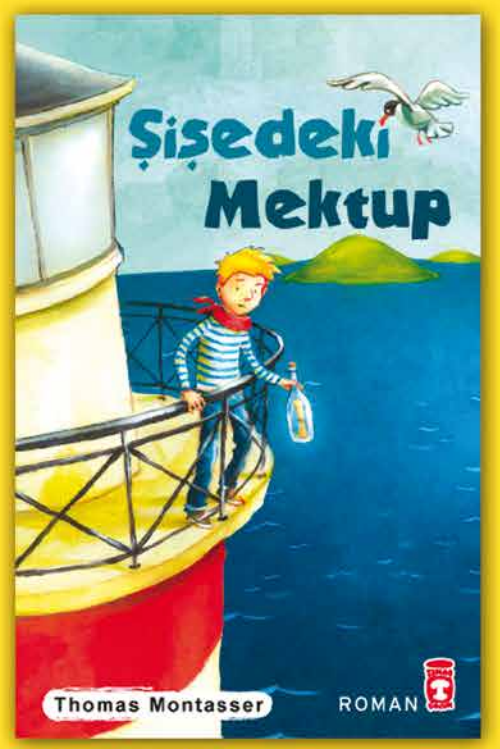

Sayfa Sayısı: 112 sayfa
Fiyat: 7,50 TL

9 yaş ve üzeri

Thomas Montasser

UMUDUN PEŞİNDE!

Az konuşan insanların
Sıradan hayatları vardı
Denizin ortasındaki bu
kara parçasında...
Şimdilerde bir kahraman
Yaşıyor küçük adada
"Kahraman Peer"
derler ona
Haydi sen de katıl bu
maceraya...

iyi ki kitaplarım var...
timascocuk.com – facebook.com/timascocuk

Derinlerden gelen çağrıya kulak verin

Elif TÜRKÖLMEZ

İngiliz yazar Helen Dunmore, Sapphire ve Connor adlı iki çocuğun kayıp babalarını arama sürecini epey "derin"lemesine anlattığı İngo adlı kitabında, deniz altı dünyasının ve insan ruhunun saklı dehlizlerine ışık tutuyor.

Helen Dunmore'un kaleme aldığı *İngo* adlı roman, Sapphire ve ağabeyi Connor'ın kayıp babalarını arama sürecinde, "derinlerdeki gizemi keşiflerini" anlatan şairane bir roman. Bunda hiç kuşkusuz İngiliz yazar Dunmore'un aynı zamanda şair de olmasının payı var. Dunmore, romanlarıyla olduğu kadar şiirleriyle de sevilen biri.

İngo, yazarın 2005 yılında yayımlanan ve tüm dünyada çok satan ilkgençlik kitaplarından biri. Yazar bu kitabında "deniz" ve "kayıp" imgesini şairane bir anlatımla deşerken, hayal gücünü muazzam ölçüde tetikliyor. Sizi bilmem ama ben uslanmaz bir "deniz altı" meraklısı olarak, gördüğüm her deniz altı belgeseline takılır, hakkında yazılan her kitabı inceler, efsanelerine bayılır, içinden çıkan kabukları ve taşları biriktiririm. Siz de benim gibi, "Neler oluyor acaba oralarda?" diye düşünüyorsanız; denizkızlarına, bir gün mutlaka bir denizkızıyla karşılaşacağınıza inanıyorsanız bu kitabı çok seveceksiniz.

BAŞKA BİR DÜNYA

Sapphire, denizkızı Zennor'la ilgili hikâyelerini dinlediği babasını bir gün ansızın kaybeder. Babası bir gün denize açılmış ve dönmemiştir. *Peggy Gordon* adlı teknesi bomboş bulunmuş, babasından ne bir iz ne de işaret kalmıştır. Babası nereye gitmiştir? Annesini terk edip başka bir kadına mı? Acaba başka çocukları mı vardır? Yoksa denizkızı Zennor'ı görmek için okyanusun derinliklerine doğru yolculuğa mı çıkmıştır?

Sapphire, babasının kilisede bulunan denizkızı Zennor heykelinin hikâyesini anlattığı günü hatırlar. Babası, kendisiyle aynı isimde olan Mathew Trewhella adlı adamın

denizkızı Zennor'ın aşkı uğruna okyanustaki İngo Krallığı'na gidişini öyle bir anlatmıştır ki Sapphire o efsanedeki adamın babası olduğuna inanır.

Sapphire ve Connor babalarının öldüğüne inanmaz. Onun, sık sık anlattığı masal diyarlarında yaşadığına emindirler. Babaları ortadan kayboldukten sonra garson olarak çalışmak zorunda olan anneleriyle araları açılan çocuklar, annelerinin babalarının öldüğüne inanmasına ve yeni bir sevgilisi olmasına da ayrıca öfkelenirler.

Bir gün Sapphire, Connor'ı hiçbir yerde bulamaz. Arar tarar, her yere bakar ve en son sahilde bulur onu. Gözlerine inanamaz. Connor gerçek bir denizkızıyla konuşmaktadır. Çocuklar, inandıkları hikâyenin gerçek olmasına sevinirler. Sapphire, deniz altında nefesini tutabildiğini görür ve "o dünyayı" keşfe çıkar. Bu yeni dünya onlara babalarını getirecek midir? Çok merak ederler. Ama bütün bu süreçte köpekbalıklarıyla, yunuslarla, balinalar, ahtapotlar ve yengeçlerle dost olurlar. Kayıp babalarını arama süreci aslında ikisi için de yeni bir dünyayı keşif sürecine dönüşür. Kitabın bu kısmı rüya gibi, insanı içine çekiyor, gündüz düşlerine davet ediyor.

Ne var ki farklı kuralların geçerli olduğu deniz altındaki bu yaşam, iki kardeşi tuhaf bir şekilde kendine çekmeye başlar. Öyle ki karadan çok denizde zaman geçirmeye başlarlar ve özgürlük ile sadakat duygularının çarpışmasına tanık olurlar. Macera bir yandan içsel bir yolculuk halini alır; sevgi hem sınanır, hem yeniden anlam kazanır.

Sapphire ve Connor'ın babalarını bulup bulamadığını söylemeyeyim, sürpriz kalsın. Ama şu kadarını söyleyeyim hikâye biraz buruk. Şairane dili ve kelimelerin neredeyse birer nota gibi kullanılmasıyla insanın kulağına denizin derinliklerinden gelen büyülü bir müzik fısıldıyor. Aile, sevgi, bir arada olma, kayıp duygusu ve mistik öğelerin muazzam uyumuyla hayatı içindeki çelişkileri atlamadan, romantik bir hisle anlatıyor.

Yaz tatiline şunun şurasında ne kaldı? Tüm çocuklara, gençlere, denize karşı uzanıp bu kitabı okumalarını öneriyorum. Ayrıca Dunmore'un *İngo*'nun devam kitaplarını yazdığı müjdesini de veriyorum.

Helen Dunmore
İngo
Çeviren: Belgin Selen Haktanır Us
Doğan Egmont Yayıncılık, 316 sayfa

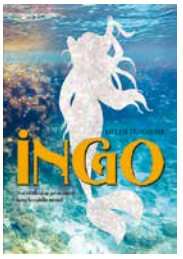

Her yaştan çocuklara özel kitaplar!

ciltli
9,90 TL

Siz sorun, kendileri anlatsınlar

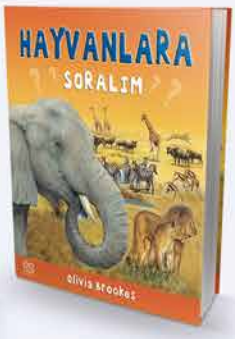

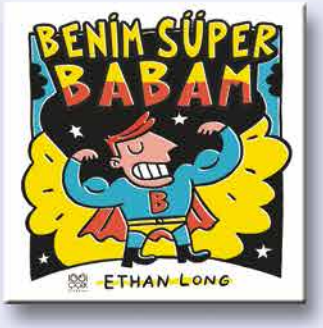

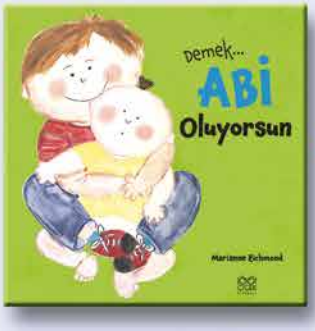

4,90 TL

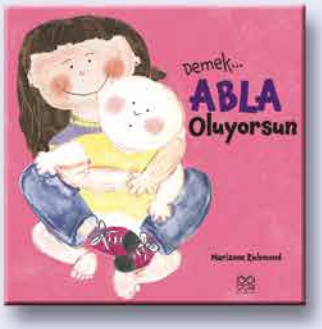

Çocuğunuzun İngilizcedeki ilk bin sözcüğü bizden!

9,90 TL

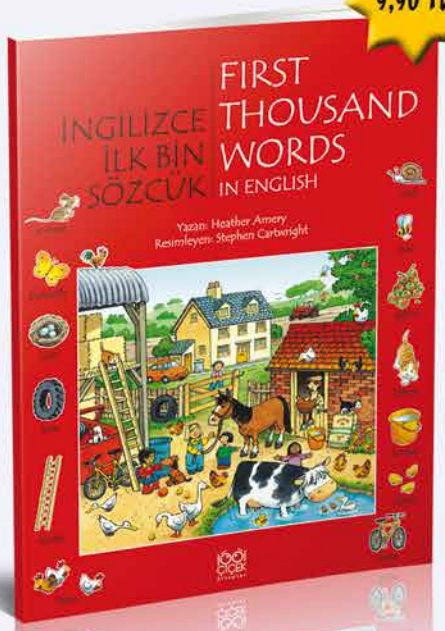

ÇOK YAKINDA

Almanca
Fransızca
İtalyanca
İspanyolca
Rusça

1001 ÇİÇEK kitaplar

Behçet ÇELİK

Edebiyat ve hayat ilişkisi...

Meksikalı yazar David Toscana'nın Son Okur adlı romanı, bir çocuğun bahçelerindeki kuyunun dibinde bir ceset bulmasıyla başlıyor. Ne yapacağını şaşıran çocuk, kütüphaneci olan babasına akıl danışıyor. Derken hayat ile edebiyat arasındaki bağ ironik bir şekilde masaya yatırılıyor.

Meksikalı yazar David Toscana'nın *Son Okur* adlı romanının girişine çevirmen Pınar Savaş'ın koyduğu çok yerinde bir uyarı notu var. Toscana'nın, birçok noktalama işaretini, özellikle de konuşma çizgisi ya da tırnakları kullanmayarak, kitabın kişileri arasında geçen diyalogları cümlelere yedirdiği belirtiliyor bu notta. Yazarın bu seçimi romanın doğasından kaynaklanıyor; bu seçimin sonucunda üslup aynı zamanda romanın içeriğini de etkileyen bir hal alıyor.

Edebiyatla hayatın nerede kesiştiği, nerede çeliştiği, nasıl bir ilişkileri olduğu gibi soruların peşinden giden bir metin olarak değerlendirmek mümkün *Son Okur*'u. Metinde sözü edilen kitaplardan yapılan alıntılar ve bu kitaplardaki kimi diyaloglar *Son Okur*'un kahramanlarınca da okunuyor ya da yineleniyor. Kimi yerde kahramanlarının söylediklerinin kendi sözleri mi, okudukları kitaplardan alıntılar mı olduğunun belirsizleşmesi, romanın meselelerini daha somut biçimde algılamamızı, fark etmemizi sağlıyor. Metin ile hayat arasındaki sınırların nerede, nasıl ihlal edilebildiğini görmek, bu sınırların hem farkına varmamıza hem de bu sınırları yok saymamıza imkân veriyor.

Toscana'nın romanının başkahramanı Lucio bir kütüphaneci; tek bir kişinin bile gitmediği bir köy kütüphanesinde çalışıyor. Okuduğu kitapları kendi kafasına göre uygun buluyor ya da "sansürlüyor", yani kütüphanenin raflarına değil öbür tarafa atıyor. Romanda ironinin yükseldiği yerlerin başında, Lucio'nun okuduğu kitaplarla ilgili düşünceleri ifade ettiği kısımlar geliyor. Tahsili olmayan bir köylü olmakla birlikte çok sağlam eleştiriler getiriyor okuduğu romanlara. Bu eleştirilerin temelinde de gene edebiyat-hayat ilişkisini görmek mümkün. Yazarın yapıtına serpiştirdiği kimi cümlelerin, kelimelerin o metinle ilgisi olmadığını, yazarın daha çok kendisinin nasıl biri, nasıl bir yazar olduğunu vurgulamak için bunları kaleme aldığını gördüğünde, kitabı kaldırıp atıyor. Bu kitaplar hamamböceklerine yem oluyor.

BİR KÜTÜPHANECİ, BİR CESET

Romanın gerilimi de edebiyat-hayat ilişkisi üzerine kurulmuş. Lucio'nun oğlu Remigio bir gün bahçedeki su kuyusunun dibinde bir kız çocuğunun cesedini bulunca babasından yardım istemeye gidiyor. Katil olarak suçlanacağından korkuyor, cesedi ne yapacağını bilemiyor. Babasının da bu konularda ne yapılacağına dair pek bir bilgisi, görgüsü yok – okuduğu kitaplardan başka. Lucio hatırladığı kimi kitaplardaki sahneleri örnek almanın işe yarayabileceği düşüncesiyle oğluna cesetten kurtulmak için sıradışı bir yol öneriyor. Ne var ki bir zaman sonra, yaşadıkları köye kaybolan kızını arayan bir kadının gelmesiyle işler karışıyor, çünkü bu kadın da Lucio'nun okuduğu romanların bazısını okumuş.

Son Okur'da metnin gerilimini cesedin bulunup bulunamayacağı sorusu oluşturmakla birlikte, roman bunun peşinden gitmiyor. Romanın derdi bu değil, aksine net yanıtlar bulmak yerine soruların peşinden gitmeyi yeğliyor Toscana. Sınırlar çizmek yerine, sınırları aşmayı, ihlal etmeyi; çelişik sanılan olguların her zaman çelişmediğini, aralarında çok boyutlu bir ilişki, farklı bir gelgit olduğunu hissettirmeyi tercih ediyor. Sadece edebiyatla hayat değil, ölümle hayat arasındaki ilişki de böyle.

"Hayal gücünün yaşananlardan daha parlak, arzunun hazdan daha yoğun, kuşkunun kanıttan daha baskın olduğunu biliyoruz," diyor Lucio. Edebiyatla hayatı yarıştırmaya gerek yok. Edebiyat mı hayatı takip/taklit ediyor; tersi mi daha doğru? Bu sorulara mutlak yanıtlar vermek zor, ama bu soruların peşinden gitmek, bu ikisi arasındaki uğrakları, gelgitleri sorgulamak, edebiyat ve hayata dair yepyeni bulgular koyabilir önümüze.

David Toscana
Son Okur
Çeviren: Pınar Savaş
Kırmızı Kedi Yayınevi, 164 sayfa

Anne baba köşesi

Elif BEREKETLİ

Siz buradasınız, yabani otlarınız nerede?

Dünyaca ünlü bir terapist olan Susan Forward'ın Craig Buck ile birlikte yıllar süren deneyimlerine dayanarak hazırladığı Zor Bir Ailede Büyümek, geçmişte aile içinde alınmış yaraları geç de olsa iyileştirmenin, böylece daha dengeli bireyler, daha bilinçli anne babalar olabilmenin yolunu açıyor.

Yakın çevremdeki herkesi tek tek düşünüyorum bu kitabı okurken. Ne var ki iş kendimi düşünmeye gelince önce duraksıyor, sonra da ayan beyan aksıyorum. Tıpkı kitabın yazarları Susan Forward ve Craig Buck'un söylediği gibi, bu hiç kolay bir yolculuk olmayacak.

Sözünü ettiğim kitabın adı *Zor Bir Ailede Büyümek – Geçmişi Onarmanın ve Hayatını Geri Kazanmanın Yolları*. Fakat kitabın ismi sizi yanıltmasın; "zor bir aile"den anladığınız, nadiren rastladığımız dezavantajlı aileler ise yanılacaksınız demektir. Kitabın içine biraz girince bu "zor" ailelerin aslında nasıl da her yerde, hatta belki bir tanesinin de sizde olduğunu anlamanız işten bile değil. Bu sarsıcı olabilir. Direnç yaratabilir. Sükûnetle devam etmenizi öneririm.

Öncelikle kitabın her yerinde (hatta orijinal adında da) geçen "toksik anne baba"ların kim olduğunu, tam olarak nasıl tanımlandığını öğrenmek lazım. Neyse ki kısa, neredeyse bir ders kitabı niteliğindeki giriş metninde bu iş zaten yapılmış. *Tanrısal anne babalar, yetersizler, kontrolcüler, alkolikler, sözel tacizciler, fiziksel tacizciler* ve *cinsel tacizciler* olarak gruplandırabiliriz bu "zehirli" ebeveynleri. Tüm grupların karakteristik nitelikleri de detaylıca anlatılıyor ileriki bölümlerde.

Eğer yapabilirseniz, bu ilk bölümlerde anne babanızın zamanında size ne gibi zararlar vermiş olabileceğini düşünün. Ya da soğuk bir mesafeyle okuyun bu kitabı. İster ebeveyn olun, ister –başta kendinizinkiler olmak üzere– tanıdığınız ebeveynleri hatırlayın; beyninizdeki "ebeveynlik" hanesini derleyip toparlamak için iyi bir fırsat olabilir. Ama sakın korkmayın! Eğer araştırmaya karar verirseniz, bu ne anne babanızı kötü insanlar yapacak, ne de hayatınızın akışında büyük değişiklikler olacak. Kitap boyunca vurgulanan bir nokta var ki işin özüne işaret ediyor: Çocukluğunuzda başınızdan geçenlerden siz sorumlu değilsiniz ama geleceğiniz için attığınız/atmadığınız her adım sizin sorumluluğunuzda.

GEÇMİŞE NEDEN BAKMALI?

Peki, geçmişe neden bakmalı? Enerjimizi gelecek güneşli günlere yöneltmek varken, geçmişin küf kokulu yollarını neden aşındırmalı?

Susan Forward bu kitabı neden yazdığını anlatırken sorunun yanıtını da veriyor aslında: *"Son yıllarda kullanılan tedavi yöntemleri hayatın ilk yılları üzerinde yapılan analizden uzaklaşıp hastaların güncel yaşamlarındaki davranış, ilişki ve etkileşimlerini incelemeye ve değiştirmeye odaklandı. Fakat benim deneyimlerime göre sadece semptomları tedavi etmek yetmiyor, semptomların kaynağını da çözmek gerekiyor."*

Anne babalarımız her birimizin içine zihinsel ve duygusal tohumlar ekiyorlar; bu tohumlar biz büyüdükçe filizleniyor. Bazı ailelerde bu tohumlar sevgi, saygı ve bağımsızlık kaynağı oluyor. Ama maalesef pek çok ailede tohumların arasında korku, yaptırım ve suçluluk duyguları da bulunuyor. Forward'a göre, insanlar anne babalarıyla olan ilişkilerinin hayatlarına olumlu ve çoğunlukla da olumsuz etkilerini bir türlü göremiyorlar.

Ben Forward'ın benzetmesini çok sevdim: Yabani otlar. Bu olumsuz etkileri *"yabani otlar"* diye niteliyor Forward. Yabani otlar eğer az ise ve serpiştirilmişse, özenle temizlenmiş bahçemizin manzarasını bozmazlar. Katlanabiliriz. Ama aslında gizliden gizliye hep keyif kaçırırlar, öyle değil mi?

Hatalı anne baba davranışlarını derli topluca sınıflandıran, hatalı davranışların nasıl sonuçlar vereceğini ana hatlarıyla ifade etmeye çalışan ve bu davranışların etkisinden çıkmanın mümkün olduğunu savunup okuru buna yönlendiren, iyi niyetli bir kitap bu. İster anne babanızın davranışlarından zarar gördüğünüze emin olun, isterseniz bu yöndeki tahmininizi netleştirmek isteyin... Ya da çocuğuna karşı hatalı davranmak istemeyen bir anne baba olun; belki de hiçbirine hazır olmayan mesafeli bir okur... Bu kitap devrim niteliğinde sözler söylemeyecek ama konuyu derli toplu bir şekilde resmedecektir. Unutmayın ki burada teşhir edilen konular, nadir görülen sapık ruhların eseri değil. Aslında tam tersine insan doğasının ve hayatımızın bir parçası olan anlatılar...

Susan Forward, Craig Buck
Zor Bir Ailede Büyümek
Çeviren: Ahu Terzi
İletişim Yayınları, 327 sayfa

İlk Aşk'ta saklanan...

Müge İPLİKÇİ

İtalyan yazar Alessandro D'Avenia Süt Gibi Beyaz Kan Gibi Kırmızı adlı kitabında, bir ergenin ölüm ve aşkla eşzamanlı tanışmasını anlatıyor. Âşık olduğu kızın lösemi hastası olduğunu öğrenen 16 yaşındaki Leo hayatın, sevginin ve Tanrı'nın anlamını sorguluyor.

Beatrice; Dante'nin *Yeni Hayat*'ında takip ettiği bir güzelin, o güzelin temsil ettiklerinin adı, yani aşkın ta kendisidir. İtalyan yazar Alessandro D'Avenia'nın *Süt Gibi Beyaz Kan Gibi Kırmızı* adlı kitabının kahramanı Leo için de üç aşağı beş yukarı aynı yerlere denk düşer Beatrice'in varlığı. Bir ilk aşkla karşı karşıyayız! Melodik Rock, saf ve som Metal, zaman zaman da Rap'in eşliğinde kendini arayan, belki de kendinden kaçan Leo için Beatrice, aynı okula giden iki gencin çağımızdaki karşılaşmasının, buluşmasının ötesindeki yerleri temsil eder.

Leo için büyümenin eşiğine varmak demektir kız, bu yüzden yeni acılarla ve deneyimlerle sürecek olan bir hayatın başlangıcıdır da. Kandır. Kan ve can. Kitapta sürekli yinelenen beyaz renkle simgelenen düşüncelerin, başka bir deyişle sonsuzluk fikrinin insanı hiçbir yere götürmediğine inanan Leo için kızıl saçlı, dolayısıyla kırmızıyı temsil eden Beatrice, varılacak canlı bir kıyıdır. Bu kıyıdan görünen hayatı seyretmek mümkündür, hatta bunu deneyimlemek de. Okulun gündelik alışkanları işaret eden manasızlığında, evrenin bilinmezlerinin adı ve aşkın varlığıdır Beatrice. Olup biteni, hayatın içine çekendir, ete kana büründürmektir. Aşk her şeyi yeni kılar. Beatrice de öyledir zaten! Kırmızının beyaza üstün gelmesidir bir bakıma. Sonsuzluğun korkutucu yanına verilen bir cevaptır kırmızı. Beatrice aşkın ta kendisi, sahiden de candır.

Hint kralının karısına duyduğu aşkın sonucu gibidir Beatrice'le yaşanılan aşk. Kızıl kumlar üzerinde yükselen bembeyaz Tac Mahal'in görkemidir. Hayallerinde Sidney Opera Binası'na gittikten sonra mercan kayalıklarla dolu sulara dalmaktır. Tokyo'nun unutulmaz bir köşesinde rüyalar boyunca içilen tavşankanı çaydır. Kısacası Beatrice, sonsuzluğun

içinde acıyla kıvranan insanın hayata tutunmasıdır; o insanın varoluş korkularından arınması, yeryüzü denilen toprak parçasında kendini tanımak için göze aldığı yolun adıdır. Başka bir deyişle, beyaz mı beyaz o sonsuzluk denizinde yer yer sorularla yer yer kaçışlarla debelenen Leo gibi birine sunulan al bir can simididir.

SONSUZLUĞUN RENGİ

Ancak bu çok da fazla sürmez. Beatrice lösemi olur ve o amansız hastalığın karşısında yenik düşer. Kanı, beyaza yenilmekte, tükenmektedir. Kitabın sonunda Leo'nun tıpkı Dante gibi kendi Beatrice'ini yitirmesi, ölümle hayatı bir kez daha düşünmesine yol açacaktır. İnsanlığın bu en büyük ebedi ikilemi arasında mekik dokurken, başlangıçta *"kozmik bir ezik"* diye nitelendirdiği vekil öğretmen Bay "Hayalperest"in rehberliğinde büyümesi (yine de) mümkün olabilecektir. Bay Hayalperest: İlk gördüğünde *"beyaz mı beyaz bir günün içindeki minicik bir kara leke"* diye tanımladığı, saçları siyah, gözleri siyah, ceketi siyah, Yıldız Savaşları'nın Kara Ölüm'üne benzettiği vekil öğretmen. Kitabın sonuna doğru Bay Hayalperest ona yaşamdaki renklerin sıralanışından bahseder. Kültürlerin büyük bölümünde renklere verilen ilk adların aydınlık ve karanlığı ayırt etmek için kullanıldığını söyler. Beyaz ve siyahtır bu renkler. Bir dil, üç renk adı oluşturacak kadar geliştiğinde üçüncüsü kırmızı olmaktadır.

Bay Hayalperest, Leo'nun en başında fark ettiği dünyayı özetlemektedir sanki. Özellikle onun kitap boyunca "beyaz" vurgusuna yöneliktir bu tanımlaması. Leo'nun yaşarken bunaldığı bitimsiz sonsuzluk deneyimi olan o beyaz renge. Gündelik hayatın kolay kolay içine giremediği, zaman zaman Tanrı imgesiyle karşımıza çıkan, zaman zaman derinliğiyle bizi yok eden bir yoğunluk, insanın bilinmez karşısındaki korkusu olan beyaza. Buna karşın siyahın temsil ettiği yer ölümdür; derin düşüncenin karşısında kısa bir sondur, beyazın hükümsüz kaldığı yerdir. Beatrice'in ölümüne değin pek fazla bir şey ifade etmeyen bir kavramdır Leo için ölüm, bir başka kaçıştır belki de. Yaşamın anlamını ve rengini (kırmızı) bulduğunu düşündüğü Beatrice öldüğündeyse, korkularla yüzleşebilmenin aslında yaşamı anlamak olduğunu fark edecektir. Aşkın insanı büyüten rengini! Ve daha az korkarak yaşamı deneyimlemeyi göze alabilecektir bundan böyle. Beyazı, siyahı ve kırmızısıyla. Evet, büyüyecektir.

Süt Gibi Beyaz Kan Gibi Kırmızı
Alessandro D'Avenia
Çeviren: Eren Yücesan Cendey
Turkuvaz Kitap, 204 sayfa

HABER... HABER... HABER...

Yaşayan yazarlar sempozyumu

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nin inisiyatifiyle gerçekleştirilen Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Yaşayan Yazarlar Sempozyum Dizisi'nin beşincisi 9-11 Mayıs tarihleri arasında Aytül Akal adına düzenleniyor.

Üniversitenin Meşelik Kampüsü'nde 9-11 Mayıs tarihleri arasında yapılacak olan, "Çocuk ve Gençlik Edebiyatında Aytül Akal" başlıklı sempozyumda, farklı disiplinlerden gelen 115 konuşmacının hazırladığı 86 bildiri metni ile Aytül Akal'ın eserleri tüm yönleriyle mercek altına alınacak.

1991 yılından bu yana çocuklar ve gençler için yazan; şiir, tiyatro, masal, öykü, roman gibi nerdeyse tüm edebi türlerde yüzden fazla eser veren yazara dair ele alınan konu başlıkları renkli bir Aytül Akal panoraması çiziyor. "Aytül Akal'ın İki Dilli Kitaplarında Kültürel Karşıtlıklar", "Aytül Akal'ın Tiyatro Oyunlarında Düşsellik", "Aytül Akal'ın 'Uzaylı Çocuk Masalları' Dizisinde Klasik Masal ile Modern Masal İlişkisi", "Anton Çehov ve Aytül Akal'ın Hikâyelerinde Çocuk", "Aytül Akal'ın Kitaplarıyla Değer Eğitimi", "Aytül Akal Kitaplarında Aile Yapıları" konu başlıklarından bazıları.

Sempozyumun edebiyatseverler için bir de güzel sürprizi var: Daha önce tek tek yayımlanan 52 sevilen Aytül Akal masalı, altı ayrı çizer tarafından yeniden resimlenerek *Masal Masal* adı ile tek bir kitapta toplandı. Kitap sempozyumda okurların beğenisine sunulacak.

Türkiye'nin 2013 ALMA adayı Mustafa Delioğlu

Çocuk edebiyatının aykırı kahramanı Uzun Çorap Pippi'nin yaratıcısı Astrid Lindgren adına verilen ve çocuk edebiyatının Nobel'i olarak bilinen Astrid Lindgren Anma Ödülü'nün bu yılki Türkiye adayı Mustafa Delioğlu.

Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği, geçtiğimiz haftalarda yaptığı duyuruyla, 2013 yılı Astrid Lindgren Anma Ödülü'ne (ALMA) Mustafa Delioğlu'nu aday gösterdiğini açıkladı. Resimli kitapların aranan çizerlerinden Mustafa Delioğlu, Türkiye'den ALMA'ya aday gösterilen ilk illüstratör.

1949 yılında Erzincan'da dünyaya gelen ve 1968 yılından bu yana illüstrasyon sanatına gönül veren Delioğlu, gerek resimleri gerek desenleri, gerekse çocuk ve gençlik kitapları için hazırladığı çizimlerle tanınıyor. Doğu ve Batı sanatını bir araya getirerek oluşturduğu ve ödün vermeden sürdürdüğü özgün tarzıyla, 1974 yılından bu yana İstanbul'daki atölyesinde sayısız kitaba hayat veren sanatçı pek çok ödülün de sahibi…

2002 yılında İsveç'te kurulan Astrid Lindgren Vakfı tarafından verilen bu anlamlı ödül, çocuk edebiyatının Nobel'i olarak değerlendiriliyor. Adaylar sanatçıların çalışmalarını uzun yıllar izlemiş kişi ve kurumlar tarafından belirlenip, Astrid Lindgren Vakfı aracılığıyla ödül jürisine bildiriliyor. Geçen yıllarda ALMA'ya Türkiye'den Yalvaç Ural, Sevim Ak, Seza Kutlar Aksoy, Aytül Akal gibi isimler aday gösterilmişti.

Ailenin tek çocuğu, oyun sırası sende!

Çocukların yaşamını karmaşıklaştıran konuları ele alan ve onlarla baş edebilmelerinin ipuçlarını veren ***Nasıl Baş Etsem?*** dizisi, ***Tek Çocuk Olmakla Nasıl Baş Etsem?*** kitabıyla devam ediyor...

Uzman psikolog **Rigon** ile gazeteci **Auffret-Pericone**'nin birlikte kaleme aldıkları kitapta, ailenin tek çocuğu olmanın yaratabileceği sıkıntılar tek tek sıralanıyor ve en önemlisi de, çocukların bu sıkıntıları kendi kendilerine aşmalarına yardımcı olacak ipuçları veriliyor.

MERAKLI KİTAPLAR

Can Çocuk

Yeniçarşı Caddesi No:74, 34430 Galatasaray, İstanbul
T.: 0212 245 8292 F.: 0212 245 6082
www.cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com
http://www.facebook.com/cancocukcom
http://twitter.com/Can_Cocuk